

Eerste Bestuursrapportage 2025

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Programma 1. Inwoner en Bestuur	4
1.1 Doelenbomen Inwoner en bestuur.....	4
1.2 Financieel overzicht.....	10
Programma 2. Altena Samenredzaam	11
2.1 Doelenbomen Altena Samenredzaam.....	11
2.2 Financieel overzicht.....	23
Programma 3. Veelzijdig Altena	25
3.1 Doelenbomen Veelzijdig Altena	25
3.2 Financieel overzicht.....	39
Programma 4. Duurzaam Altena	41
4.1 Doelenbomen Duurzaam Altena	41
4.2 Financieel overzicht.....	47
Programma 5. Bereikbaar Altena	49
5.1 Doelenbomen Bereikbaar Altena.....	49
5.2 Financieel overzicht.....	58
Programma 6. Financiën	59
6.1 Doelenbomen Financiën.....	59
6.2 Financieel overzicht.....	64
Investerings	67
Samenvattend overzicht	68
Bijlage 1. Overzicht mutaties lasten en baten 2025 per programma	69

Inleiding

Voor u ligt de Eerste Bestuursrapportage 2025. Hierin wordt gerapporteerd over de uitvoering van de Begroting 2025 in de periode van januari tot mei 2025. Ten opzichte van de Begroting 2025 zoals op 12 november 2024 vastgesteld is sprake van een mutatie van € 457.000 voordelig.

In deze Eerste Bestuursrapportage 2025 zijn alleen mutaties opgenomen uit hoofde van knelpunten die tot noodzakelijk hogere lasten leiden en uit hoofde van meevallers door lagere lasten of hogere baten.

De stand van zaken van de beleidsmatige uitvoering wordt weergegeven via de in de doelenbomen samengebrachte doelstellingen uit de Begroting 2025, waarbij ieder onderdeel is voorzien van een kleur die de voortgang aangeeft en een korte toelichting.

Op de volgende pagina's worden per programma de beleidsmatige en financiële stand van zaken beschreven. Alleen significante afwijkingen van de begroting boven € 50.000 worden nader toegelicht. De rapportage sluit af met een overzicht van nieuwe investeringsbudgetten. Tot slot volgt een samenvatting.

Programma 1. Inwoner en Bestuur

1.1 Doelenbomen Inwoner en bestuur

	Doelstelling is behaald / Op koers om doelstelling te behalen.
	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Uitnodigend bestuur en kerngericht werken				
De samenleving (inwoners, politiek, organisatie en maatschappelijke partners) werkt gezamenlijk aan maatschappelijke opgaven.	We werken verder aan bestuurlijke vernieuwing (Uitnodigend Bestuur) en het kerngericht werken in Altena. In 2025 ligt de nadruk op het verbreden van deze houding en werkwijze in het DNA van het gemeentebestuur en de hele organisatie. We maken het concreet door onder meer scholing, inbedding in beleidsprocessen en het etaleren van leerzame voorbeelden op ons participatieplatform "Aan de Slag".	Doorlopend		In 2025 hebben we de samenwerkingsafspraken met de dorpsraden binnen Altena aangescherpt, dit hebben we samen met de dorpsraden en leden van het MT in een werkgroep opgepakt, doel is om elkaar beter te vinden en verwachtingen naar elkaar helder te hebben. De samenwerkingsafspraken zijn aanvullend op de notitie 'Bestuurlijke vernieuwing in actie'. Daarnaast werken we aan een beleidsvisie op participatie en bereiden we ons voor op het realiseren van een participatieverordening die per 01-01-2027 gereed moet zijn. We zullen de notitie bestuurlijke vernieuwing opnieuw tegen het licht houden en evalueren. Parallel hieraan lopen het college en de gemeenteraad een eigen traject om zich hierop voor te bereiden.
Burgers en bedrijven, belanghebbenden, buurten en bestuur zijn tevreden over de dienstverlening van de gemeente Altena.	We monitoren de dienstverlening op verschillende niveaus. We meten de klanttevredenheid (kwantitatief) en verzamelen feedback van	2024-2026		Op dit moment lopen er 3 klantonderzoeken. We monitoren de klantbeleving bij meldingen openbare ruimte, telefonie en website. In het eerste kwartaal

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	inwoners (kwalitatief) om gerichte verbeteringen door te voeren en de dienstverlening passend te maken.			hebben we met name in het proces meldingen openbare ruimte op basis van de feedback, samen met de uitvoerende clusters, verbetermaatregelen genomen. Wekelijks worden de beoordelingen lager dan een 5 nader onderzocht. In 2025 worden nieuwe onderzoeken opgestart.
Sterke speler, in de regio en daarbuiten				
Er komen themateams binnen de Baronie-samenwerking.	<ul style="list-style-type: none"> We dragen actief bij aan de verdere professionalisering van de samenwerking in de Baronie-regio. Dit komt voort uit de verkenning die in 2021 is gedaan naar de mogelijkheden. In onze bijdrage houden we oog voor de samenhang met de samenwerking in de regio West-Brabant (RWB) en op de schaal van de stedelijke regio Breda Tilburg (SRBT). We maken regionale en bovenregionale samenwerkingsafspraken om aan de beschikbaarheid en de verbetering van de zorgfuncties invulling te geven. Dit komt voort uit de resolutie Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) van de VNG, vanuit het besef dat goede (boven)regionale samenwerking voor bepaalde zorgfuncties nodig is. 	2023-2026 2023-2025		<ul style="list-style-type: none"> We leveren onze bijdrage aan de doorontwikkeling van de Baronie-samenwerking. De burgemeester van Altena is bestuurlijk opdrachtgever van het proces van versterking van de samenwerking in de Baronie. In de eerste helft van 2025 wordt een lichte Gemeenschappelijke Regeling voorbereid en wordt de kernagenda geformuleerd. De collectieve thema's waarmee gestart wordt, zijn bepaald. Dit zijn wonen, mobiliteit, bedrijventerreinen, duurzaamheid en veiligheid. De verschuiving van taken tussen samenwerkingsverbanden wordt hierin meegenomen. Deze verschuiving hangt samen met de focus van het Rijk op daily urban system-niveau bij het maken van regionale afspraken. Met betrekking tot jeugd is in WBO verband de strategie voor implementatie van de regiovisie vastgesteld. Er is nog geen regionale strategie bepaald voor het implementeren van landelijke convenanten, zoals de Hervormingsagenda Jeugd. De ambities uit de visie, landelijke agenda's en programma NvO kunnen niet allemaal uitgevoerd worden met de bestaande middelen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> In de Baronie blijven wij actief samenwerken en ons aandeel leveren aan de opgave voor het opvangen en huisvesten van Oekraïense ontheemden, asielzoekers en statushouders. Met elkaar gaan we kijken naar bijbehorende thema's als structurele huisvesting, onderwijs, zorg en werk en inkomen. 			<ul style="list-style-type: none"> We werken actief in Baronie verband samen op de doelgroepen Oekraïne, asiel en statushouders. We leveren sinds maart 2025 de districtelijk programmamanager vanuit Altena en dragen er met elkaar zorg voor dat we taakstellingen realiseren of elkaar ondersteunen bij een hulpvraag. We hebben geïnventariseerd waar we in 2025 aan willen werken en welke gemeente hierin de voortrekkersrol pakt.
Actieve bijdrage in de Regio West-Brabant (RWB).	<ul style="list-style-type: none"> De samenwerking in de RWB is belangrijk voor het realiseren van onze inhoudelijke doelen op het gebied van economie, arbeidsmarkt, mobiliteit en ruimte. Bestuurlijk zijn we de komende periode vertegenwoordigd in het Strategisch Beraad (portefeuille economische sector High Tech Maintenance). Daarnaast leveren we een bijdrage aan de speerpunten mobiliteit, circulaire economie en vitaal buitengebied. Dit alles ondersteund door betrokkenheid in ambtelijke overleggen en werkgroepen. Verder zijn we betrokken bij het aanbrengen van de focus in de samenwerking van de RWB. Het actieprogramma van de RWB wordt nog herijkt voor de periode 2023-2027. We zijn betrokken bij de keuzes die daarin gemaakt worden. 	2023-2026		<p>De focus van de samenwerking van de colleges van de 16 gemeenten in Regio West-Brabant (RWB), ligt op het versterken 2023-2026. Er is veel draagvlak voor de koers richting een nieuwe economie en de drie nieuwe programma's:</p> <ul style="list-style-type: none"> Circulaire regio Plantaardige regio Innovatieve regio. <p>Een samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers is noodzakelijk. Met de nieuwe regionale economische agenda kiezen we positie richting de provincies, het Rijk en Europa. Vanuit de kopgroep Vitaal buitengebied geeft Altena actief medesturing.</p> <p>De bestuurlijke ambities in RWB verband zijn vastgelegd in de Strategische Agenda en de begroting 2025. Het RWB Werkplan Nieuwe Economie 2025-2026 is een operationele uitwerking van de Strategische Agenda en vormt het eerste deel van het actieprogramma 2024-2028 "West-Brabant in transitie naar een nieuwe economie." Het RWB Werkplan Nieuwe Economie 2025-2026 is op 26</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
				<p>maart 2025 vastgesteld door het Strategisch Beraad van de RWB.</p> <p>Het Convenant voor de Regiodeal "West-Brabants Welvaren" is op 26 september 2024 getekend. We zijn betrokken bij de uitvoering en aanvraag vanuit de programma's Circulair Voedselsysteem en Vitaliteit met verschillende projecten die hiermee een extra (financiële) impuls krijgen. De indiening van de subsidieaanvraag op regionaal niveau en daarmee het daadwerkelijk verkrijgen van middelen voor de projecten in Altena is afgerond. Verdere toelichting in programma 2 en programma 4.</p>
Verstedelijkingsakkoord	<p>In het najaar van 2022 is de met de gemeenten in de regio Breda – Tilburg opgestelde verstedelijkingsstrategie vastgesteld. De inhoud van deze strategie is verwerkt in de reeds vastgestelde en ondertekende 'woondeal'. In deze 'woondeal' maken we in 2023 op regionale schaal met de provincie afspraken over woningbouw. Verder wordt de verstedelijkingstrategie uitgewerkt in een ontwikkelstrategie die aan de gemeenteraden voor een procedure van wensen en bedenkingen zal worden aangeboden.</p>	Afgerond		Afgerond.
We delen kennis en ervaring met vergelijkbare gemeenten	<p>Wij nemen actief deel in de landelijke netwerken, zoals P10, M50, J42 en VNG. Daar maken we gebruik van de kennis en ervaring van anderen, maar brengen we ook in wat we in Altena leren en ontwikkelen.</p>	2023-2026		Aan de diverse bijeenkomsten wordt doorlopend deelgenomen.
Veiligheid, ondermijning en drugscriminaliteit				
Altena is een veilige plek om te wonen, te werken en deel te nemen aan het maatschappelijke leven.	<ul style="list-style-type: none"> • Uitrollen buurtpreventieteams kernen 	2022-2026		<ul style="list-style-type: none"> • In 2022 is Prevention Solutions in opdracht van de gemeente Altena begonnen met een pilot voor buurtpreventieteams in 2 kernen, wat in

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> • Versterken gemeentelijke crisisorganisatie 			<p>2023 na een geslaagde pilot verder gegroeid is naar 5 kernen: Werkendam, Andel, Almkerk, Sleenwijk en Hank. In de afgelopen jaren is ingezet op trainingen (van de surveillerende teams en de beheerders/deelnemers van Whatsappgroepen) en deelname aan evenementen en acties (Boef in de Wijk, Havendag Werkendam, etc.). Verder wordt gewerkt aan een verbeterde informatiedeling (AVG-proof) middels de opgerichte werkgroep informatie en wordt met werkgroep sociale media bekeken op welke wijze dit een consequentere rol kan hebben binnen de buurtpreventie (zowel voor het delen van informatie als voor preventieve tips en tricks).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is ingezet op het versterken en actualiseren van de gemeentelijke crisisorganisatie. Een belangrijke stap hierin was de <i>afstofsessie voor het gemeentelijk team bevolkingszorg</i>, waarmee de basis op orde is gebracht en de rollen, verantwoordelijkheden en werkwijze zijn opgefrist. Daarnaast is samen met de veiligheidsregio een <i>gerichte oefening crisiscommunicatie</i> georganiseerd, om de samenwerking in de communicatieketen te verbeteren en optimaliseren. • Voor het college van B&W en de directie is een <i>training crisisbeheersing</i> verzorgd, met als doel het vergroten van bestuurlijke en ambtelijke paraatheid tijdens een incident of ramp. Ook de technische kant van onze paraatheid is getest via een <i>alarmeringsoefening met iTel Alert</i>, waarmee

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
				<p>de bereikbaarheid van sleutelfunctionarissen is geborgd.</p> <ul style="list-style-type: none"> Tot slot is gestart met het <i>opstellen van een plan van aanpak voor de gemeentelijke crisisorganisatie</i>, waarin de structuur wordt geactualiseerd en de komende ontwikkelstappen zijn uitgezet. Hiermee zetten we gericht stappen richting een toekomstbestendige en efficiënte crisisorganisatie, die adequaat kan handelen wanneer dat nodig is.
Er komt een stevige aanpak op het gebied van ondermijning.	Inbedden Brabantse Norm Weerbare Overheid	Afgerond		Afgerond.
Acute en niet-acute zorg voor de doelgroep 0 – 100+ jaar verbeterd.	<ul style="list-style-type: none"> Verkenning invulling regionaal crisisinterventieteam. Conceptvorm crisisinterventieteam bekend. 	2024-2025		In het GIA is een akkoord gegeven op het ontwikkelen van een regionaal Crisis Interventie Team, welke onder het Meldpunt Crisis Zorg komt te vallen (eigenaarschap van Veilig Thuis). Een vijftal crisisdiensten gaan samenwerken om alle crisissen van inwoners te beteugelen en alle expertises te bundelen. Zij zullen 24/7 aanspreekbaar en inzetbaar zijn, voor alle inwoners in de leeftijd tussen 0-100 jaar. Het implementatieplan ligt nu voor aan de stuurgroep. Daarna gaat een proefperiode van start.
We leggen meer focus op de mogelijkheden, maar ook op de gevaren van digitale veiligheid.	Opstellen actieplan 'digitale veiligheid en maatschappelijke onrust'	2024-2025		Op 8 april 2025 heeft het college het Actieplan Digitale Veiligheid en Maatschappelijke onrust gemeente Altena 2024-2026 vastgesteld en de gemeenteraad hierover geïnformeerd. Digitale veiligheid en Maatschappelijke onrust is één van de vier thema's van het veiligheidsbeleid 2023-2026 gemeente Altena. Altena wil inwoners bewuster maken van de digitale gevaren zoals digitale oplichting en diefstal en hen weerbaarder maken.

1.2 Financieel overzicht

Programma (bedragen in €)	2025	2026	2027	2028	2029
1. Inwoner en Bestuur					
Hogere bijdrage Baronie samenwerking	74 N	120 N	120 N	120 N	120 N
Diverse mutaties < 50.000	15 N	7 N	-	-	-
Totaal 1. Inwoner en Bestuur	88 N	127 N	120 N	120 N	120 N
Mutaties reserves programma 1					
Geen mutaties	-	-	-	-	-
Totaal Mutaties reserves programma 1	-	-	-	-	-
Eindtotaal	88 N	127 N	120 N	120 N	120 N

Toelichting op de mutaties

Hogere bijdrage Baroniesamenwerking

Op basis van de begroting van de Baroniesamenwerking wordt een structurele raming voor de financiële bijdrage van de gemeente Altena aan de Baroniesamenwerking opgenomen. Met actieve samenwerking in de Baronie positioneert Altena zich als sterkere speler in de regio. Binnen de Baroniesamenwerking zijn stappen gezet om de samenwerking te intensiveren: eind december 2024 hebben de tien colleges de samenwerking in De Baronie bekrachtigd met een besluit over hoe de samenwerking op vorm en inhoud gestalte krijgt. Op basis hiervan is een Baroniebegroting opgesteld. Compensatie is te verwachten via een lagere bijdrage aan de RWB. In de Kadernota 2026 is hiervoor vanaf 2026 een afbouw van de bijdrage aan de RWB opgenomen, oplopend tot € 100.000 structureel vanaf 2029. Hiermee beschouwt het college de volgende toezegging aan de Raad als afgedaan: 'Het college zal de raad bij de Kadernota 2026 rapporteren over de ontwikkeling van de kosten van de RWB'.

Programma 2. Altena Samenredzaam

2.1 Doelenbomen Altena Samenredzaam

	Doelstelling is behaald / Op koers om doelstelling te behalen.
	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Sociaal domein				
We werken informatie-gestuurd. We monitoren en evalueren op basis van data de impact van ons beleid en hebben daarbij een passend instrument waarmee zowel de raad als de gemeentelijke organisatie kunnen sturen binnen het sociaal domein.	<ul style="list-style-type: none"> We leveren frequente rapportages op aan de stakeholders, zodat er bij het constateren van afwijkingen en bijzonderheden kan worden besloten aan welke knoppen gedraaid moet worden. We leveren een scherpe analyse die niet eenmalig is, maar een continue activiteit. We intensiveren ons partnerschap met regiogemeenten, externe verwijzers zoals artsen en jeugdbeschermers, en zorgaanbieders. We benchmarken onze gegevens met de andere omliggende gemeenten en de P10 en M50 gemeenten. 	2025-2026		In de raadsmonitor voor het sociaal domein zijn de vier genoemde thema's van het integrale sociaal domein verweven, welke wij met de raad hebben besproken: Werk & Inkomen, Jeugdhulp, Wmo. Voor het thema Alcohol & Drugs is er nog geen bijgewerkte data beschikbaar vanuit onze externe bron op het moment van samenstellen van deze monitor. De overige gewenste inzichten die de raad wenst zijn, daar waar er data over beschikbaar is, verwerkt in de monitor. De monitor over geheel 2024 wordt in Q2 aangeleverd.
Door middel van een inwonersbudget (vervolgtraject Maatschappelijke Agenda) willen we de samenwerking tussen de	We geven in 2025 geen uitvoering aan het inwonersbudget maar onderzoeken dat jaar of en	2025		Gezien de gemeenteraad het belang van het inwonersbudget onderschreef, zijn we in 2025 gestart met een nieuwe ronde. Van de afgelopen 2 jaar

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
<p>inwoners en de gemeente versterken. Dit experiment omtrent burgerparticipatie gaat om vertrouwen, eigenaarschap, regie, gelijkwaardigheid en transparantie.</p>	<p>hoe we het inwonersbudget vanuit bestaande middelen kunnen financieren.</p>			<p>hebben we verbeterpunten meegenomen om zo meer inwoners te bereiken en het proces te versimpelen. Daarnaast zetten we in 2025 extra in op jongerenparticipatie. Alle 3e-jaars leerlingen van het voortgezet onderwijs zullen projecten bedenken en schrijven, hier zullen zij de ruimte voor krijgen in hun lessen. De spelregels zijn voor de jongeren hetzelfde, behalve dat ze altijd bij een partner (maatschappelijke organisatie, vereniging of stichting) moeten aansluiten. Dit zorgt ervoor dat wanneer ideeën de middelen winnen, ze ook samen verantwoordelijk zijn voor de uitvoering.</p>
Bestaanszekerheid				
<p>We proberen financiële problemen bij onze inwoners te voorkomen. We pakken schuldenproblematiek vroegtijdig aan en we voorkomen dat een inwoner terugvalt en opnieuw schulden maakt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • We verbeteren de toeleiding van inwoners naar passende ondersteuning, we zetten activiteiten op om financiële vaardigheden van inwoners te ontwikkelen en zetten in op interne (afdelingen gemeente) en externe (partijen) signalering van financiële problemen. • We ontwikkelen Vroeg Eropaf en de inzet van ervaringsdeskundigen verder door en we verbeteren de ketensamenwerking en de monitoring van casussen. • We zetten in op het verbeteren van financiële vaardigheden van inwoners tijdens een hulpverleningstraject en bieden goede nazorg. 	<p>2025 - 2027</p>		<ul style="list-style-type: none"> • In 2024 is het aanbestedingstraject schuldhulpverlening afgerond. Hier gaan we de komende jaren uitvoering aan geven. Centraal staat meer aandacht voor budgetcoaching en persoonlijke aandacht voor de cliënt. In samenwerking met onze partners Surplus en de Kredietbank Nederland voeren we gerichte gesprekken over het verder versterken van de ondersteuning aan inwoners met (problematische) schulden gedurende het gehele traject. De inzet sluit aan bij het vastgestelde Uitvoeringsprogramma Bestaanszekerheid, waarin het versterken van de financiële weerbaarheid van inwoners centraal staat. In dit kader worden diverse gerichte maatregelen genomen om schuldenproblematiek effectief te voorkomen en duurzaam aan te pakken. • Vroeg Eropaf hebben we in 2024 anders ingericht door effectiever gebruik te maken van

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
				huisbezoeken en meer in te zetten op telefonische contactmomenten. Het komende jaar wordt de gewijzigde aanpak geëvalueerd.
Zoveel mogelijk inwoners doen mee in de samenleving en doen dit bij voorkeur via betaald werk. We ondersteunen onze inwoners bij het vinden en behouden van betaald werk.	<ul style="list-style-type: none"> • We geven uitvoering aan de samenwerkingsovereenkomst tussen MidZuid en de gemeente Altena. • We sluiten meer aan bij de samenwerking in de arbeidsmarktregio West-Brabant waar de gemeente Altena toe behoort. • Met de vier Dongemond-gemeenten werken we verder aan de doorontwikkeling van MidZuid en vervolgen we het proces over de strategische visie van MidZuid. 	2025-2030		<p>Het regionaal Werkcentrum West-Brabant is op 1 januari digitaal van start gegaan. 2025 is een transitiejaar om te komen tot uniforme dienstverlening aan werkgevers, werkzoekenden en werkenden. Daarnaast zijn er drie regionale projectleiders gestart die uitvoering geven aan de volgende 3 regionale programmalijnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt; - Duurzaam (van werk naar) werk; - Jeugdwerkloosheid. <p>Het bestuur van MidZuid heeft de herziene begroting 2025 vastgesteld hierop zijn door de deelnemende gemeenten geen zienswijze ontvangen. Deze begroting is opgesteld op ongewijzigd beleid. Het proces om te komen tot een strategische visie voor MidZuid is gestart en wordt dit jaar afgerond.</p>
We bereiken een groter deel van de inwoners die gebruik mogen maken van minimaregelingen.	We sluiten zoveel mogelijk aan bij het welzijnswerk. Deze inzet loopt gelijk op en wordt afgestemd met de ontmoetingsplekken Sociale basis, waarbij we de personele en financiële inzet zo effectief mogelijk inzetten. Hierbij zal ook aandacht zijn voor het aansluiten bij bestaande activiteiten in de kern. Ondersteuning vanuit de GGZ en ervaringsdeskundigen wordt meegenomen.	2025		<p>Vanuit de GALA-middelen hebben we de bestaande ontmoetingsplekken versterkt en uitgebreid. Het doel van de ontmoetingsplekken is door elkaar te ontmoeten inwoners weer in hun kracht te zetten.</p> <p>Inwoners kunnen elkaar helpen met de vragen die ze hebben en samen optrekken als iets lastig is. De aanwezige begeleiding/ervaringsdeskundigen kunnen daarbij ondersteunen.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
				<p>Voor vragen die ze zelf niet kunnen beantwoorden, weten de ontmoetingsplekken dat daarvoor geschakeld kan worden met de gemeente.</p> <p>Op thema kunnen we dan aansluiten om uitleg te geven over de mogelijkheden binnen de gemeente op de betreffende onderwerpen. Hiermee kan gericht op de vraag informatie worden gegeven.</p>
<p>We maken de Wmo toekomstbestendig</p>	<ul style="list-style-type: none"> • We onderzoeken hoe we innovatie (zowel inhoudelijk als financieel) in kunnen zetten in de uitvoering van de Wmo. • We gaan de mogelijkheden onderzoeken om meer algemene voorzieningen in te richten (zoals een scootmobiel- en/of rolstoelpool, niet-geïndiceerde dagbesteding in de kernen 	<p>2025</p> <p>2025</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Op het gebied van huishoudelijke ondersteuning en de start van het pilotproject Reablement zijn we afhankelijk van externe partijen. In het derde kwartaal 2025 staat een vervolggesprek ingepland. • In 2025 onderzoeken we de mogelijkheden om begeleiding op een andere manier vorm te geven. Hierbij gaan we uit van wat inwoners nog zelf kunnen en hoe we dat kunnen versterken. Bijvoorbeeld door ontmoetingsplekken en niet-geïndiceerde dagbesteding in de kernen te hebben. Inwoners kunnen elkaar daar vinden en met minimale ondersteuning deel blijven nemen aan het maatschappelijke leven. Ook willen we een pilot deel-scootmobielen starten, met als idee het opzetten van één of twee pools bij een complex waar veel gebruik gemaakt wordt van scootmobielen. De scootmobielen kunnen door inwoners met een indicatie van de gemeente gebruik maken van de deel-scootmobiel. Voor de pilot komen in eerste instantie alleen de inwoners in aanmerkingen die een nieuwe aanvraag doen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
<p>We willen een bijdrage leveren aan het humane probleem rondom vluchtelingen opvang in Nederland en ons sterk maken voor iedereen die onze steun nodig heeft, ongeacht afkomst of verblijfsstatus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> We openen locatie(s) voor asielopvang. We bieden intensieve begeleiding aan nieuwkomers na huisvesting in onze samenleving samen met woningbouwcorporaties en contractpartners 	<p>2025</p> <p>2025-2028</p>	<p>2025</p>	<ul style="list-style-type: none"> Altena voldoet nog niet aan de asielopgave. We zijn in 2024 onderzoek naar twee locaties gestart. We hopen voor de zomer meer duidelijkheid over de locaties te hebben. Hier wordt ook in 2025 uitvoering aan gegeven door de gemeente, corporaties en vluchtelingenwerk. Er worden opnieuw werkprocessen beschreven en de informatievoorziening naar nieuwkomers wordt geoptimaliseerd en gedigitaliseerd. We beschrijven de noodzaak om in te zetten op het sneller begeleiden van nieuwkomers na werk in plaats van dat de focus voornamelijk ligt op het volgen van taalonderwijs. Tevens willen we een monitoringstool opzetten.
<p>We streven naar een inclusieve samenleving waarin men respect heeft voor elkaar, waarin iedereen mee kan doen en waarin niemand aan de zijlijn staat. In een inclusieve samenleving is er sprake van gelijkwaardigheid en heeft iedereen dezelfde rechten om zelfstandig mee te doen op alle terreinen van het leven. Dat kan alleen als men rekening met elkaar houdt en geen drempels opwerpt voor de ander om mee te kunnen doen.</p>	<p>We vertalen de visie en agenda die is opgesteld in 2024 door naar een programma van concrete acties en activiteiten voor 2025.</p>	<p>2025</p>		<p>De lokale inclusie agenda met daarbij het concrete actieplan wordt in Q2 aangeboden aan de gemeenteraad. Hierin staat de visie voor een inclusieve samenleving, de verbeterpunten die uit het participatietraject zijn gekomen en de daarbij horende actiepunten voor de komende aantal jaar.</p>
Kansengelijkheid				
<p>Jeugdigen in Altena groeien zo gezond, kansrijk en zo gewoon mogelijk op.</p>	<p>We borgen de initiatieven en acties uit het preventief jeugdbeleid in de samenleving. De komende twee jaar ligt de focus op:</p>	<p>2025-2026</p>		<p>Er wordt kortdurende ondersteuning geboden door de jeugdconsulenten in team Voorveld. Zij houden spreekuren bij de huisartsen en op het gemeentehuis</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mentale weerbaarheid.</i> We zetten in op het bieden van kortdurende hulpverlening. De consulent kortdurende ondersteuning biedt vrij toegankelijke kortdurende ondersteuning in de vorm van een aantal gesprekken aan jongeren en / of ouders die een hulpvraag hebben. • <i>Opvoedondersteuning.</i> We nemen deel aan de landelijke campagne Kansrijke Start. We vormen een lokale coalitie rondom het thema Kansrijke Start. We investeren in de preventieve interventies Voorzorg en Stevig Ouderschap, trajecten die zorg biedt aan kwetsbare (toekomstige) ouders met een minder makkelijke start. We continueren de pilot Buurtgezinnen, een preventieve interventie waarin hulpgezinnen gekoppeld worden aan steungezinnen. • <i>Vrijtijdsbesteding.</i> We gaan aan de slag met het creëren van ontmoetingspunten voor jongeren. In 2024 zijn twee extra mobiele jongerenontmoetingsplekken aangeschaft. Er wordt gewerkt aan het plaatsen van beide units, zodat hier in 2025 gebruik van gemaakt kan worden. Daarnaast worden elk jaar door het jongerenwerk activiteiten georganiseerd voor verschillende doelgroepen waarin ontmoeting en talentontwikkeling centraal staan. 			<p>voor jongeren en/of ouders die een hulpvraag hebben.</p> <p>We blijven investeren in de preventieve voorzieningen Stevig Ouderschap en Voorzorg. We continueren de samenwerking met stichting Buurtgezinnen. En gaan een nieuwe samenwerking aan met stichting Babyspullen voor een proefperiode van één jaar.</p> <p>In 2024 is een lokale coalitie Kansrijke Start opgericht. Met het kernteam wordt er gewerkt aan het opstellen en uitvoeren van doelstellingen rondom de drie thema's kwetsbare situaties herkennen, samenwerking versterken en meer zichtbaarheid van voorzieningen en interventies voor ouders. Dit jaar wordt er voor de tweede keer een bijeenkomst georganiseerd voor de lokale coalitie waarin deze drie thema's centraal staan.</p> <p>De jongerenwerkers organiseren het gehele jaar door activiteiten voor de jongeren in het kader van ontmoeting. Het plaatsen van de jongerenontmoetingsplekken (JOP's) loopt nog. Het vinden van een geschikte locatie blijft een uitdaging.</p>
<p>Jeugdigen in Altena krijgen de juiste en beste hulp, zo dichtbij mogelijk.</p>	<p>De komende jaren implementeren we de vastgestelde regiovisie op jeugdhulp in WBO, de landelijke Norm voor Opdrachtgeverschap Jeugd</p>	<p>2025-2026</p>		<ul style="list-style-type: none"> • De regionale inkoopstrategie WBO is vastgesteld. De inkoopstrategie regio WBO is tot stand gekomen middel een co-creatieproces met aanbieders en andere partners. De

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<p>en de Hervormingsagenda Jeugd. Daarvoor gaan we het volgende doen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • We maken regionale afspraken over een gezamenlijke strategie om de visie en landelijke convenanten te implementeren • We richten een gemeenschappelijke regeling op, waarin we als regio samen de jeugdzorg zorgvuldig organiseren en professionaliseren • Met de Proof of Concept verwachten we een intensievere manier van samenwerken tussen de sociale basis, gemeentelijk sociaal domein en de jeugdhulpaanbieders, zodat meer ondersteuning binnen de sociale basis en het voorveld preventief geboden kan worden. Hierdoor blijft intensievere hulp beschikbaar voor inwoners die dat écht nodig hebben. De Proof of Concept zal plaatsvinden in de kernen Hank en Wijk en Aalburg en zal een select aantal ondersteuningsvragen gaan oppakken voor huishoudens met een jeugdige. Ook de veelvoorkomende vormen van jeugdhulp die voorheen niet vrij toegankelijk waren, worden opgenomen binnen de Proof of Concept. Dit gaat om het versterken van de weerbaarheid, vraagstukken voor relatie en scheiding, veiligheidsvraagstukken, ontwikkeling en opvoeding en mentale gezondheid. Ook wordt ondersteuning zoveel als mogelijk collectief aangeboden, zoals een cursus 'hoe om te gaan met een scheiding'. Het doel voor 			<p>ingangsdatum van de overeenkomsten is 1 januari 2027.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het inrichten van de gemeenschappelijke regeling is getemporeerd. Door beperkte tijd en capaciteit is het niet haalbaar om zowel de inkoopstrategie als inrichting van de GR tegelijkertijd zorgvuldig uit te voeren. • De proof of concept Stevig lokaal team (SLT) is 1-1-2025 in Wijk en Aalburg en Hank gestart. Het team bestaat uit meerdere organisaties en ze hebben alle expertise om de veel voorkomende jeugdhulpvragen op te pakken. Ze pakken ondertussen alle nieuwe vragen op. Er wordt vol ingezet op de beweging naar de voorkant en het samenwerken zonder schotten tussen organisaties. De POC geeft veel inzicht in hoe we gezamenlijk de samenwerking kunnen verbeteren. Hier is ook ruimte voor tijdens deze periode van samen leren en ontwikkelen. We zien het eerste collectieve aanbod ontstaan en nieuwe antwoorden op vragen passend bij de doelstellingen. Ondersteuning wordt vrij toegankelijk geboden. We zien in maart een daling in de verwijzingen naar niet vrij toegankelijke jeugdhulp. Het is nog te vroeg om hier conclusies aan te verbinden.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<p>de POC is om samen met stakeholders te beproeven in de praktijk wat werkt en wat niet, zodat de lering kan worden gebruikt om in 2027 toe te passen voor de inrichting van een Stevig Lokaal Team. Het doel van deze beweging is om te zorgen voor een meer preventieve, effectieve en efficiënte uitvoering en coördinatie van de (jeugd)hulp.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We onderzoeken waar de landelijke Hervormingsagenda Jeugd vraagt om nieuw of aangepast beleid in Altena, en leggen als dat nodig is beleidsvoorstellen voor. 			
<p>Actieve bijdrage aan Jeugdhulpregio WBO conform regiovisie en strategieplan</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De gemeenten Altena, Breda, Drimmelen, Geertruidenberg en Oosterhout hebben zich in de Regio West-Brabant Oost (WBO) regionaal verbonden om gezamenlijk de niet vrij toegankelijke jeugdhulp in te kopen. In opdracht van deze vijf gemeenten voert Team WBO taken rondom de Inkoop- en Contractmanagement jeugdhulp (inkoop van niet vrij toegankelijke jeugdhulp, contractbeheer, voortgangsgesprekken, verantwoording en facturatie (monitoring)) voor de regio WBO uit. Team WBO heeft ook de taak om samen met de lokale gemeenten en jeugdhulpaanbieders de jeugdhulp af te bakenen en kwalitatief door te ontwikkelen. De verlening van hulp gaat niet via Regio WBO, maar vormt een driehoek tussen gemeente, jeugdhulpaanbieder en inwoner. 	<p>2025-2030</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Begin 2025 is de regionale inkoopstrategie opgeleverd. Daarnaast wordt in regionaal verband gewerkt aan de beleidsdoelstellingen uit de Regiovisie WBO Jeugd. Er zijn afspraken gemaakt over de (tijdelijke) uitbreiding van de inzet gezien de orde van grootte van de vraagstukken. Voor 2025 wordt dit opgevangen met tijdelijke inhuur. • De inkoopstrategie is vastgesteld in de vijf colleges. Daardoor kan de inkoop van de Stevige Lokale Teams jeugd en de regionaal georganiseerde jeugdhulp van start. Dit wordt gedaan door personeel van gemeente Altena samen met personeel van de andere regiogemeenten, aangevuld met inkoopspecialisten. Aan het einde van het tweede kwartaal worden de documenten die nodig zijn voor de dialooggerichte aanbesteding opgeleverd.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> In 2025 vinden de voorbereidingen plaats om tot een gemeenschappelijke regeling (GR) te komen die de dienstverleningsovereenkomst (DVO) waar nu samenwerkingsafspraken in zijn opgenomen moet gaan vervangen. In 2025 zal ook een formeel zienswijzetraject met de gemeenteraad worden doorlopen om tot een GR te komen. 			<ul style="list-style-type: none"> Het inrichten van de gemeenschappelijke regeling is getemporiseerd.
Gezond leven				
<p>We streven ernaar het toonbeeld te zijn van een vitale plattelandsgemeente met gezonde en gelukkige inwoners. Iedere inwoner moet de kans krijgen om gezond en gelukkig oud te worden, waarbij zij zelf de regie hebben over hun fysieke, mentale en sociale uitdagingen. Om dit te realiseren richten we ons op een gezond lichaam, gezonde geest en een gezonde leefomgeving. Als gemeente willen we zelf het goede voorbeeld geven op het gebied van vitaliteit. Dit doen we door gezonde keuzes te integreren in ons beleid en onze werkwijze, en door onze eigen medewerkers te stimuleren om actief en gezond te leven.</p> <p>Het programma Vitaliteit heeft vijf strategische doelen:</p> <ol style="list-style-type: none"> Gezondheid staat centraal in onze fysieke en sociale leefomgeving We zetten in op het versterken van de sociale basis 	<ul style="list-style-type: none"> We geven uitvoering aan het Gezond en Actief Leven Akkoord en het beleidskader en uitvoeringsplan Vitaal Leven. Hiermee geven we ook uitvoering aan het sportakkoord, de aanpak Opgroeien in een kansrijke omgeving (OKO), plan van aanpak vitale jeugd en meerjarenplan dementie 2024-2026. We geven uitvoering aan de 5 ketenaanpakken zoals genoemd in het GALA, te weten Kansrijke Start, Valpreventie, Welzijn op Recept, Kind naar Gezonder Gewicht en de Gecombineerde leefstijlinterventie (voor volwassenen). Waar nodig werken we de ketenaanpakken verder uit. We geven uitvoering aan projecten en initiatieven die bijdragen aan het verbeteren van de vitaliteit van onze inwoners, waaronder interventies gericht op mentale gezondheid, terugdringen van middelengebruik, rookvrije generatie en het bevorderen van een gezonde leefstijl (waaronder gezonde voeding). 	<p>2025-2026</p> <p>2025</p> <p>2025</p>		<ul style="list-style-type: none"> Er wordt uitvoering gegeven aan de ketenaanpakken Kansrijke Start, Valpreventie en Welzijn op Recept. Met Kansrijke Start bouwen we voort aan de lokale coalitie, voor Valpreventie hebben we vanaf dit jaar de interventie 'Zeker Bewegen' aan het aanbod toegevoegd. En voor Welzijn op Recept zijn we bezig met een doorontwikkeling. De ketenaanpakken KNGG en GLI hebben we nog niet uitgerold, in afwachting van voldoende middelen om een toekomstbestendige uitrol te kunnen realiseren. In het eerste kwartaal is er vanuit de OKO-aanpak een ouderavond over het puberbrein georganiseerd. Gezien de grote opkomst van bijna 190 ouders leeft het onderwerp én weten we steeds meer ouders te bereiken. Verder is onder meer een gezamenlijke activiteitenkalender opgesteld met activiteiten

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
<p>3. We zetten in op preventie en gezonde leefstijl</p> <p>4. We stimuleren jong en oud om meer te sporten en te bewegen</p> <p>5. We staan samen voor een vitale plattelandsgemeente</p>	<ul style="list-style-type: none"> We gebruiken bestaande ontmoetingsplekken om de inwoners zo laagdrempelig mogelijk te ondersteunen en te stimuleren bij een gezond leven. Dit doen we bijvoorbeeld door bezoekers van ontmoetingsplekken aan te moedigen om bewegingsactiviteiten, zoals valpreventie en deelname aan sportverenigingen, te ondernemen. Om zelfredzaamheid van inwoners te versterken zetten we daar waar kan vrijwillige ouderenadviseurs en een welzijnscoach in. We besteden aandacht aan mentale gezondheid van de jeugd. Hierbij betrekken we maatschappelijke partners, waaronder de scholen. Daarnaast ondersteunen we kwetsbare inwoners, o.a. vanuit de Hartenbrigade, via het KIEM-uur. Samen met netwerkpartners en de gemeenschap initiëren we projecten rondom dementie. 	<p>2025</p> <p>2025</p> <p>2025</p>	<p></p>	<p>voor jongeren of gezinnen aangeboden door het jongerenwerk, de buurtsportcoaches en OKO. In het kader van een rookvrije generatie zijn we in gesprek geweest met tennisverenigingen, dorpshuizen en het team HR (t.b.v. het gemeentehuis) als stap om te komen tot een rookvrije generatie.</p> <ul style="list-style-type: none"> Er zijn 3 kick-off bijeenkomsten geweest om het platform Actief in Altena te promoten en tegelijkertijd in gesprek te gaan met verenigingen over ontmoeting en beweging. Dit waren goede bijeenkomsten, waar een aantal verenigingen hebben aangegeven ontmoeting en beweging ook mogelijk te maken voor inwoners met een lichamelijke of mentale beperking (uniek sporten). Daarnaast verwijzen we zoveel mogelijk door naar beweegaanbod, zoals na de training Vallen Verleden Tijd (valpreventie). We hebben met GGZ Breburg afspraken over de inzet van preventie in de gemeente. Het aanbod sluit zo veel mogelijk aan bij de vragen die er zijn en is daardoor flexibel. Ook kunnen inwoners gebruik maken van het aanbod in andere gemeente. Daarnaast ondersteunen we de Hartenbrigade, het Buurtplein en KIEMuur. We hebben uitvoering gegeven aan diverse projecten rondom dementie. Een uitgebreide toelichting is terug te lezen in de raadsinformatiebrief Stand van zaken

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="674 456 1167 549">• We geven vorm aan een digitaal platform (Actief in Altena) waarop inwoners ons sport- en beweegaanbod kunnen vinden. <li data-bbox="674 628 1167 959">• We geven uitvoering aan het uitvoeringsplan Vitaal Platteland met daarin verder onderzoek naar en ontwikkeling van een netwerk van vitaliteitcentra, de RegioDeal Brede Welvaart, implementatie van gezondheidsbeleid binnen het instrumentarium van de Omgevingswet en het versterken van een gezonde leefomgeving met groene ontmoetingsplekken. <li data-bbox="674 1070 1167 1163">• De adviseur gezonde fysieke leefomgeving adviseert (pro)actief in lopende uitvoeringsbeleids- en participatieve processen. 	<p data-bbox="1200 475 1256 499">2025</p> <p data-bbox="1200 639 1312 663">2025-2028</p> <p data-bbox="1200 1107 1323 1131">Doorlopend</p>		<p data-bbox="1547 252 2033 448">dementievriendelijke gemeente (2025-01-06). In het eerste kwartaal is daarnaast een animatiefilm ontwikkeld over blijven meedoen ondanks ziekte of beperking. Deze film is vertoond tijdens de kick-off bijeenkomsten en zal op sociale media getoond worden.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="1503 491 2033 616">• Het platform Actief in Altena is begin dit jaar live gegaan. Op dit platform kunnen inwoners divers aanbod vinden van verenigingen uit Altena. Op dit moment zijn er 85 activiteiten online. <li data-bbox="1503 659 2033 1126">• In het 1e kwartaal van 2025 zijn verdere stappen gezet in de doorontwikkeling van de (haalbaarheids)onderzoeken van twee vitaliteitscentra. Hierbij is gewerkt aan de voorbereiding van geplande besluitvorming in Q2 in combinatie met voorbereiding voor besluitvorming rondom deelname aan de regiodeal. De regiodeal West Brabants Welvaren is een katalysator en zorgt voor (financiële) versterking van de vervolgfase van deze projecten. Dit doen we in samenwerking met regionale partners in het subprogramma gezondheid en in samenwerking met het programma Circulair Voedselsysteem. <li data-bbox="1503 1137 2033 1366">• De adviseur gezonde leefomgeving is begin 2025 aan de slag gegaan met de uitvoering van de zonMw subsidie Gezonde Leefomgeving. Hieruit wordt onder andere advies gegeven aan de omgevingstafel en bij de kernenstrategie Woudrichem en Oudendijk. Daarnaast wordt een plan van aanpak opgesteld voor de borging van

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> We geven uitvoering aan het vitaliteitsbeleid van gemeente Altena 	Doorlopend		<p>gezonde leefomgeving in beleid. De uitwerking van dit plan wordt voortgezet in Q2 2025.</p> <ul style="list-style-type: none"> Vanuit de programmalijn Vitale Organisatie geven we uitvoering aan het vitaliteitsbeleid (in programma 6).

2.2 Financieel overzicht

Programma (bedragen in €)	2025	2026	2027	2028	2029
2. Altena Samenredzaam					
Enmalige bijdrage verbouwing Safegroup	329 N	-	-	-	-
Stijging sociale uitkeringen arbeidsparticipatie	185 N	190 N	195 N	200 N	200 N
Verhoging DVO Jeugdhulp inzet nieuwe inkoop	63 N	-	-	-	-
Uitbreiding formatie 1 fte team Samenleving	8 N	91 N	91 N	91 N	-
Uitbreiding formatie 1 fte team Samenleving dekking	1 V	16 V	16 V	16 V	-
Enmalige opbrengst als gevolg van kwaliteitsonderzoek	165 V	-	-	-	-
Raming opvang Oekraïne 2025 lasten	3.900 N	-	-	-	-
Raming opvang Oekraïne 2025 baten	4.465 V	-	-	-	-
Doorbelasting ambtelijke uren naar opvang Oekraïne	150 V	-	-	-	-
Diverse mutaties < 50.000	23 N	8 N	15 N	15 N	15 N
Totaal 2. Altena Samenredzaam	274 V	273 N	285 N	290 N	215 N
Mutaties reserves programma 2					
Diverse mutaties < 50.000	21 V	15 V	15 V	15 V	15 V
Totaal Mutaties reserves programma 2	21 V	15 V	15 V	15 V	15 V
Eindtotaal	295 V	258 N	270 N	275 N	200 N

Toelichting op de mutaties

Enmalige bijdrage verbouwing Safegroup

Altena draagt samen met andere regiogemeenten bij aan de verbouwing van de vrouwenopvang van de Safegroup. De locatie van de vrouwenopvang is verouderd en voldoet niet meer aan de eisen. De vrouwenopvang is een regionale voorziening waar vrouwen en kinderen vanuit huiselijk geweld situaties tijdelijk opgevangen kunnen worden. Ook onze inwoners kunnen gebruik maken van deze voorziening. Het voorstel van de gemeente Breda aan de regiogemeenten om bij te dragen in de kosten van de verbouwing van de vrouwenopvang van de Safegroup te ondersteunen met de gevraagde financiële bijdrage van € 328.600.

Stijging sociale uitkeringen arbeidsparticipatie

In 2024 hebben de re-integratieconsulenten 210 inwoners gesproken waar al jaren door onderbezetting geen contact mee was gelegd. Dit betekent dat we in 2024 meer arbeidsparticipatietrajecten zijn gestart. Deze categorie vertegenwoordigt een kwart van de totale caseload bij Inburgering en Re-integratie. Daardoor zijn de uitgaven in het arbeidsparticipatiebudget voor deze trajecten met circa 20% gestegen. Voor 2025 moeten we rekening houden met een stijging van de kosten in arbeidsparticipatie omdat de groep door de stelselwijziging P-wet in 2015 ieder jaar groter wordt waarvoor we als gemeente verantwoordelijk zijn voor de re-integratie.

Verhoging DVO Jeugdhulp inzet nieuwe inkoop

Gemeente Altena zorgt er samen met de jeugdhulpregio West-Brabant Oost voor dat jeugdigen en gezinnen de juiste en beste hulp krijgen, zo dichtbij mogelijk. Altena koopt samen met

jeugdhulpregio West-Brabant Oost (WBO) jeugdhulp in. Het uitvoeren van de inkoop is geregeld met een dienstverleningsovereenkomst (DVO). Voor de uitvoering van de inkoopstrategie in de regio is onvoldoende personele capaciteit beschikbaar. Op basis van een raming is hiervoor in totaal aanvullend op de huidige begroting DVO een bedrag van € 344.700 benodigd voor 2025. Voor de gemeente Altena betekent dit voor 2025 een aanvullende bijdrage van € 63.000 (Collegebesluit d.d. 18 maart 2025 en Raadsinformatiebrief d.d. 20 maart 2025).

Overheveling formatie team Samenleving

Binnen het themaprogramma Opvang en huisvesting bijzondere doelgroepen is voor 1 fte een programmamedewerker aangesteld die uitvoering geeft aan het realiseren van de programmadoelen en het uitvoeren van de diverse inspanningen ten behoeve van de wettelijke taken. De programmamedewerker is gepositioneerd in team Samenleving. De dekking hiervan zijn de programmagelden die zijn opgenomen in het programmaplan. Deels staat dit in programma 2 en deels op programma overhead.

Eenmalige opbrengst als gevolg van kwaliteitsonderzoek

Een aantal jaren terug is bij een jeugdhulpaanbieder een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd. Hieruit volgde dat deze aanbieder te veel zorg in rekening heeft gebracht. Het gaat voor de gehele regio WBO om een bedrag van € 900.000. Inmiddels is met deze aanbieder een overeenkomst gesloten over de terugbetaling van deze middelen. Voor de gemeente Altena betekent dit een opbrengst van € 165.000. Er is in de begroting geen rekening gehouden met deze opbrengst.

Opvang Oekraïne -raming baten en lasten

Altena vangt in 2025 Oekraïners op in de 286 gerealiseerde gemeentelijke opvangplekken (GOO) in de 5 gemeentelijke opvanglocaties. In de Begroting 2025 is nog geen raming opgenomen voor de kosten voor opvang Oekraïne. Op basis van de realisatie 2024 worden de kosten in 2025 geraamd op € 3,9 miljoen. Altena ontvangt van het Rijk een uitkering voor de opvang van Oekraïners. De kosten van € 3,9 miljoen kunnen bij het Rijk gedeclareerd worden. Verder worden in Altena nog Oekraïners opgevangen in de particuliere opvang (POO) waarvoor ook een vergoeding van het Rijk wordt ontvangen. Vanaf 1 januari 2025 is de gemeente daarnaast verplicht om een eigen bijdrage te innen van werkende Oekraïners in een gemeentelijke opvanglocatie voor een tegemoetkoming aan gas / elektra en catering. In Altena wordt alleen voor gas / elektra een bijdrage geïnd, omdat de Oekraïners in alle locaties zelf koken. De totale baten worden in de begroting opgenomen.

Doorbelasting ambtelijke uren opvang Oekraïne

De ambtelijke uren die betrekking hebben op werkzaamheden in het kader van de huisvesting van Oekraïners kunnen gedeclareerd worden bij het Ministerie. Begrotingstechnisch was hier nog geen rekening mee gehouden.

Programma 3. Veelzijdig Altena

3.1 Doelenbomen Veelzijdig Altena

	Doelstelling is behaald / Op koers om doelstelling te behalen.
	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Kanselijkheid				
We zetten de middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) in om de achterstanden op sociaal-emotioneel gebied, die in het onderwijs ontstaan zijn door corona, te verminderen.	<ul style="list-style-type: none"> We investeren in het verbeteren van de mentale belastbaarheid en weerbaarheid van kinderen en jongeren. De afgelopen periode zijn hiervoor diverse interventies ingezet die gecontinueerd en/of geïntensiveerd worden. De methode MAZL die zich richt op het verminderen van ziekteverzuim is in juni 2025 op meer dan de helft van de basisscholen in Altena geïmplementeerd. 	2022-2025		<ul style="list-style-type: none"> Met de NPO-middelen was het mogelijk om in samenwerking met scholen, kinderdagopvang, buitenschoolse opvang, (jeugdgezondheids)zorg, bibliotheken en andere partijen maatregelen te nemen om de vaardigheden van leerlingen op cognitief, executief, sociaal en emotioneel vlak te helpen stimuleren. Een aantal interventies, zoals het collectieve trainingsaanbod mentale weerbaarheid en sociale vaardigheden, zien we als kansrijk om te verlengen na afloop van de NPO-periode omdat deze bijdragen aan onze doelstellingen. Het doel is behaald om de methode MAZL op meer dan de helft van de basisscholen in Altena te implementeren. Uit de eerste evaluatiegesprekken met scholen komt naar

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> De restmiddelen vanuit het NPO zetten we tot en met schooljaar 2024-2025 in samenspraak met onderwijs en kinderopvang daar in waar nodig. 			<p>voren dat zij MAZL als positief ervaren en er verbetering te zien is in de verzuimregistratie van scholen ten opzichte van de coronaperiode. Momenteel worden de mogelijkheden voor het voortzetten van MAZL PO na afloop van de NPO-periode onderzocht.</p> <ul style="list-style-type: none"> Het bestedingsplan NPO is opgesteld in gezamenlijk overleg, waarbij de insteek was om de middelen met zoveel mogelijk draagvlak vanuit de sectoren in te zetten. Sommige kosten vielen uiteindelijk lager uit dan aanvankelijk begroot, wat ruimte creëerde voor aanvullende initiatieven. Een voorbeeld hiervan is de bijeenkomst 'Inclusief Altena', gericht op de samenwerking tussen zorg, onderwijs en kinderopvang.
<p>We verbinden onderwijs, kinderopvang en jeugdhulp door de preventieve aanpak verder door te voeren. We werken samen op basis van relatie en vertrouwen. We werken samen rondom het kind en we innoveren en monitoren op het snijvlak tussen onderwijs, kinderopvang en jeugdhulp.</p>	<ul style="list-style-type: none"> De verbindingsfunctionarissen onderwijs en jeugdhulp hebben korte lijnen met de scholen om mee te denken over passende ondersteuning voor een kind. De verbindingsfunctionarissen sluiten standaard aan bij zorg-overleggen op school en denken mee wanneer er problemen zijn rondom een kind. Ze informeren, adviseren en verwijzen door waar nodig is. We werken aan een warme overdracht tussen kinderopvang en basisschool en tussen basisschool en voortgezet onderwijs. 	<p>2024-2026</p> <p>Doorlopend</p>		<ul style="list-style-type: none"> De verbindingsfunctionarissen worden gezien als de spil tussen onderwijs, jeugd en de gemeente. Scholen doen regelmatig een beroep op de verbindingsfunctionarissen, en laten weten dat de samenwerking als prettig en waardevol ervaren. De verbindingsfunctionarissen sluiten aan bij zorg-overleggen op school (ZAT/SOT), zijn sparringpartner van de intern begeleider (IB-er), leerkracht en directie en creëren korte lijnen tussen onderwijs, jeugdhulp en gemeente. De input vanuit het werkveld voor de eerste evaluatie van het overdrachtsformulier kinderopvang-primair onderwijs is opgehaald. Op basis van onze evaluatie gaan we verdere verbeteringen doorvoeren ten aanzien van het

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> In schooljaar 2024-2025 experimenteren we voor het tweede schooljaar met een onderwijszorgarrangement bij sbo De Akker waarbij onderwijs- en jeugdhulpondersteuning door 1 hulpverlener in de klas wordt geboden. De OZA wordt tussentijds en aan het einde van het schooljaar inhoudelijk geëvalueerd om inzicht te krijgen in de effecten. Daarnaast voeren we twee keer per jaar overleg over het proces waarin de werkwijzen rondom de pilot en financiën worden besproken. We starten met de proof of concept (POC) waarbij Sterke Lokale Teams (SLT), bestaande uit een netwerk van professionals vanuit het brede gemeentelijk sociaal domein, de sociale basis en de gespecialiseerde jeugdhulp, zorgen voor een preventieve, effectieve en efficiënte uitvoering en coördinatie van de (jeugd)hulp. We continueren de samenwerking met het onderwijs en de samenwerkingsverbanden voor meer inclusief onderwijs. 	<p>2024-2025</p> <p>2025-2027</p> <p>Doorlopend</p>		<p>overdrachtsformulier en het gebruik ervan stimuleren.</p> <ul style="list-style-type: none"> De pilot OZA De Akker loopt eind schooljaar 2024-2025 af. We werken samen met De Akker en zorgaanbieder De Schutse om de pilot inhoudelijk te evalueren. Op basis van deze evaluatie zal een voorstel worden gedaan voor het wel of niet verlengen van de pilot. De POC is op 1 januari 2025 van start gegaan in de kernen Hank en Wijk en Aalburg. In maart is er een kick-off bijeenkomst georganiseerd met alle stakeholders. Het SLT bestaat uit meerdere organisaties met alle expertise om de veel voorkomende jeugdhulpvragen op te pakken. De verbindingsfunctionaris is onderdeel van het SLT en zorgt voor de samenwerking met het onderwijs. In iedere casus wordt gekeken of de school onderdeel kan zijn van het plan. Er wordt volop ingezet op de het samenwerken zonder schotten tussen organisaties. Ook zien we het eerste collectieve aanbod ontstaan. Er is volop ruimte voor het benutten van kansen en doorvoeren van verbeteringen tijdens de periode van samen leren en ontwikkelen. Het komende jaar onderzoeken we verder welke taken opgepakt kunnen worden binnen het SLT. De partijen in de onderwijsregio (gemeenten Altena, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam,

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> We hebben een preventief collectief trainingsaanbod dat is gericht op het bevorderen van de mentale weerbaarheid en sociale vaardigheden van leerlingen in het PO en VO. 	Doorlopend		<p>Molenlanden, Vijfheerenlanden, West-Betuwe en de samenwerkingsverbanden voor het PO (Driegang en Berséba) en VO (Munio en RefSVO) hebben een regionale projectleider aangesteld voor begeleiding en ondersteuning ten aanzien van het thema inclusief onderwijs. De opdrachten van de projectleider worden meerdere keren per jaar afgestemd in het bestuurlijke REA (Regionale Educatieve Agenda) overleg. De programmalijnen waar de focus op ligt zijn onderwijshuisvesting, onderwijs-jeugdhulp, preventie, thuiszitters/arbeidsmarkttoeleiding en leerlingenvervoer. Met het samenwerkingsverband Langstraat PO en VO hebben we ambtelijke en bestuurlijke overleggen. Daarnaast zijn er gebiedsgerichte overleggen met het onderwijs waarin inclusief onderwijs de rode draad is.</p> <ul style="list-style-type: none"> Voor 2025 hebben de scholen (PO, VO en SBO) subsidie aangevraagd voor het organiseren van een collectief preventief cursusaanbod gericht op de mentale weerbaarheid en sociale vaardigheden. Het plan is om het collectief trainingsaanbod vanaf 2026 via inkoop te organiseren. In 2025 wordt hiervoor de nodige voorbereiding getroffen. Er is een marktconsultatie uitgezet en het projectplan is opgesteld.
<p>We bieden kinderen een zo goed mogelijke start op de basisschool, waarbij het onderwijs en de kinderopvang gefaciliteerd is om onderwijsachterstanden zo goed</p>	<ul style="list-style-type: none"> Peuters met een VE-indicatie starten op 2,5-jarige leeftijd met voorschoolse educatie (VE) en nemen 16 uur per week deel. 	2022-2025		<p>In 2025 wordt het huidige Onderwijskansenbeleid geëvalueerd en herijkt. Dit gebeurt in samenwerking met het adviesbureau Innovatie Nul13 en de betrokken partners. In vier sessies worden de thema's</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
<p>mogelijk aan te pakken. We laten de educatieve partners met elkaar samenwerken om aanbod en voorzieningen te verbinden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • We verbeteren de toeleiding en het bereik van het VE-aanbod. Gezamenlijk met de JGZ en de kinderopvangorganisaties stellen we een centrale werkwijze en procedure vast rondom het indiceren en toeleiden van doelgroepeuters. We werken o.a. met uniforme formulieren en maken gebruik van de Peutermonitor om zicht te krijgen op het bereik en de reden van indicatie. Daarnaast is er een casuïstiek overleg van 0-5 jaar waar de betrokken professionals aan één tafel zitten. • We zorgen samen met de kinderopvang en de basisscholen voor een doorgaande zorg- en leerlijn, zowel in overdracht van voor- naar vroegschool, als in ontwikkeling en zorg. • We financieren de Taalklas waar leerlingen in de basisschoolleeftijd die de Nederlandse taal nog niet machtig zijn intensief taalonderwijs krijgen. • We hebben een focus op taal. Daarvoor zetten we onder andere de BibliotheekCultuurpuntAltena in met BoekStart, Bibliotheek op school en kinderopvang en de Voorleesexpress. • We werken aan zicht op bereik, kwaliteit en opbrengsten. Hiervoor gebruiken we de Peutermonitor. 	<p>2025</p>		<p>in het huidige beleidskader besproken en waar nodig aangepast of aangevuld om beter aan te sluiten bij de actuele ontwikkelingen en behoeften van de doelgroep en samenwerkingspartners in onze gemeente.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We financieren twee Taalklassen in de kernen Werkendam en Almkerk. Daarnaast is aanvullende financiering beschikbaar voor ambulante NT2 begeleiding. De NT2 begeleiding is voor leerlingen die vanuit de Taalklas instromen in het regulier primair onderwijs en zorgt voor een soepele overgang en zachte landing.
<p>Goede, duurzame en toekomstbestendige onderwijshuisvesting waar schoolbesturen eigentijds onderwijs kunnen verzorgen in een veilige, uitdagende leeromgeving waar de leerling centraal staat. Huisvesting die een multifunctionele rol in het dorp of de</p>	<ul style="list-style-type: none"> • We houden de gemeenteraad op de hoogte van de stand van zaken van de uitvoering van het IHP • Nieuwbouw Hart van Almkerk • Nieuwbouw basisschool Het Fundament, wordt brede school 	<p>doorlopend</p> <p>2025</p> <p>2025</p>		<p>Ook in 2025 wordt uitvoering gegeven aan Integraal Huisvestingsplan Onderwijs:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is gestart met de bouw van Het Hart van Almkerk, brede school Het Fundament en brede school Henri Dunant.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
<p>wijk mogelijk maakt door samenwerking met kinderopvang en andere maatschappelijke partners die een rol kunnen spelen in de ontwikkeling van een kind.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nieuwbouw basisschool Henri Dunant, wordt brede school Uitwerken businesscases voor nieuwe projecten Uitbreiding basisschool Het Bakken tot integraal kindcentrum 	<p>2025</p> <p>2025</p> <p>2025</p>	<p style="background-color: #d9ead3;"> </p> <p style="background-color: #d9ead3;"> </p> <p style="background-color: #fff2cc;"> </p>	<ul style="list-style-type: none"> In 2025 zal het planologische traject voor het nieuwbouwproject De Eng en daarmee ook voor de brede school Veen afgerond worden. Er is gestart met businesscases voor nieuwbouw/renovatie basisschool De Halm, nieuwbouw basisschool Eben Haezer en uitbreiding van basisschool De Morgenster Voor integraal kind centrum Het Bakken is het definitief ontwerp bijna afgerond. De overeenkomst met de eerder geselecteerde aannemer is opgezegd omdat er financieel geen overeenstemming kon worden bereikt. In Q3 zal gestart worden met de aanbesteding van een nieuwe aannemer.
<p>We verbeteren de samenwerking tussen onderwijs, gemeente en bedrijfsleven.</p>	<ul style="list-style-type: none"> We geven uitvoering aan de actie-agenda 'van Onderwijs naar Arbeidsmarkt'. We faciliteren de kopgroep 'van onderwijs naar arbeidsmarkt' met bijbehorende werkgroepen. We ondersteunen en faciliteren een onderwijs en arbeidsmarkt evenement. De ontwikkelingen van de maritieme campus Werkendam worden benut en de 	<p>2025 Q1</p> <p>Doorlopend</p> <p>Q2</p> <p>2025</p>	<p style="background-color: #d9ead3;"> </p> <p style="background-color: #d9ead3;"> </p> <p style="background-color: #d9ead3;"> </p> <p style="background-color: #d9ead3;"> </p>	<ul style="list-style-type: none"> In Q1 2025 is de actie-agenda Onderwijs-arbeidsmarkt vastgesteld door het college. Als gemeente zijn we onderdeel van de werkgroep 'Altena Kennispoort', voorheen de kopgroep 'van onderwijs naar arbeidsmarkt'. Er wordt duurzaam samengewerkt tussen het onderwijs, ondernemers en de gemeente. In maart heeft het onderwijs-arbeidsmarkt evenement 'Werkend Altena' plaatsgevonden in Fort Altena. Het evenement werd druk bezocht door onder meer scholieren en werkzoekenden. Het evenement wordt door de werkgroep 'Altena Kennispoort' geëvalueerd. Er wordt door diverse doelgroepen gebruikt gemaakt van de activiteiten op de maritieme campus, o.a. door basisschoolleerlingen, studenten en medewerkers van aangesloten

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<p>samenwerking met het I-lab Gorinchem voor 2025 is vastgelegd.</p> <ul style="list-style-type: none"> We zoeken proactief aansluiting bij regionale initiatieven in onze eigen arbeidsmarktregio West-Brabant en buurgemeenten die hierbuiten vallen (bijvoorbeeld Waalwijk en Gorinchem). 	Doorlopend		<p>ondernemers bij WMI. We leveren een financiële bijdrage aan het I-lab Gorinchem. Deze bijdrage onderstreept ons commitment om innovatieve initiatieven in de regio te ondersteunen en te stimuleren.</p> <ul style="list-style-type: none"> In de arbeidsmarktregio West-Brabant wordt sinds dit jaar uitvoering gegeven aan de meerjarenagenda. Onze gemeente is vertegenwoordigd in verschillende werkgroepen. Momenteel worden projectvoorstellen in de regio opgehaald ten behoeve van de samenwerking van onderwijs, ondernemers en overheid.
Gezond leven				
<p>We koesteren het sportieve karakter van Altena, door sportverenigingen te ondersteunen en in te zetten op meer sportmogelijkheden in de buitenruimte.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vanaf het 3e kwartaal 2025 komen, conform de afbouw bewegingsonderwijs, uren beschikbaar van onze buurtsportcoaches. We zetten onze buurtsportcoaches en verenigingsondersteuners (breder) in om onze beleidsdoelstellingen voor Vitaal Leven vanuit het programma Vitaliteit te realiseren We geven uitvoering aan het herijkte sportakkoord waarbij we sport- en beweegaanbieders betrekken, door budget open te stellen om initiatieven te ondersteunen die aantoonbaar bijdragen aan de ambities van het Sportakkoord. Met behulp van het digitaal platform Actief in Altena ondersteunen we sportverenigingen en andere aanbieders om sport- en beweegaanbod beter bekend te maken. 	<p>doorlopend</p> <p>doorlopend</p> <p>doorlopend</p>		<ul style="list-style-type: none"> De afbouw verloopt zoals gepland, waardoor momenteel de sportcoaches breder worden ingezet binnen Vitaal Leven en programma Vitaliteit. Het herijkte sportakkoord wordt volgens bestedingsplan uitgevoerd. Met het initiatievenbudget is bijvoorbeeld een duofiets mede gefinancierd om inclusief bewegen mogelijk te maken. Het vernieuwde platform Actief in Altena is live en wordt beheerd door verenigingsondersteuners en sportcoaches. Inmiddels zijn er 3 kick-off bijeenkomsten

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<p>Vanaf het 1e kwartaal 2025 is het ondersteuningsaanbod voor sportaanbieders zichtbaar.</p> <ul style="list-style-type: none"> In het 1e kwartaal 2025 gaan we eenduidige samenwerkingsafspraken maken over de financieringsmogelijkheden en subsidies met de (buiten)zwembaden. 	Q1 2025		<p>geweest en binnenkort start een inwonerscampagne.</p> <ul style="list-style-type: none"> De eenduidige samenwerkingsafspraken en werkwijze rondom de subsidies van de buitenzwembaden hangen samen met het strategisch onderzoek maatschappelijk vastgoed. Samen met de stichtingen werd al wel een concept opgesteld voor het toekomstige werkproces. Dit biedt een belangrijke basis voor latere besluitvorming.
<p>We willen investeren in het verhogen van de kwaliteit en toegankelijkheid van bestaande sportlocaties en in het verduurzamen van de gemeentelijke accommodaties.</p>	<p>We geven uitvoering aan de meerjaren investeringsplanning voor de sportvelden. De veldvervangingen die in 2025 op de planning staan worden tijdens de zomerstop uitgevoerd.</p>	doorlopend		<p>Het MIP Sportvelden voor 2025 loopt volgens planning. Op dit moment worden de voorbereidingen getroffen en volgt op korte termijn de aanbesteding voor de vervangingsprojecten in de zomer van 2025.</p>
Economie en ondernemen				
<p>We verkrijgen duidelijkheid in toekomstige ontwikkellocaties voor de vestiging van bedrijven in Altena</p>	<ul style="list-style-type: none"> We participeren actief in de herijking van de provinciale behoefteprognose en de daarop gebaseerde regionale afspraken. We onderzoeken of andere locaties op termijn verder kunnen worden uitgebreid. Op basis van de gebiedsvisie voor Werkendam Noord wordt een definitieve locatiekeuze voor het bedrijventerrein gemaakt die nader wordt uitgewerkt. We ronden het onderzoek naar herstructureringsmogelijkheden af 	<p>Q2 2025</p> <p>Q3</p> <p>Q4</p> <p>Q4</p>		<ul style="list-style-type: none"> In de regio Baronie en met de Provincie NB wordt het overleg gevoerd over de Herijking. Het kwalitatieve (de visie) is afgerond. Nu volgt het kwantitatieve gedeelte. De planning is dat het geheel voor de zomer 2025 wordt afgerond. Er wordt momenteel gewerkt aan de gebiedsvisie Werkendam Noord naar aanleiding van de recent aangenomen motie. Het onderzoek naar herstructureringsmogelijkheden wordt in 2025 afgerond. We hebben hiervoor kwantitatieve

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
				hectaren aangedragen in de Herijking provinciale Behoeftetermining (zie voorgaand).
<p>Er wordt duidelijkheid verkregen over de haalbaarheid van het plan voor de insteekhaven</p> <p>We willen een vervolgstap zetten in het verkrijgen van inzicht in de haalbaarheid van de derde haven</p> <p>We bepalen de rol en scope van de gemeente in de maritieme campus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> We geven uitvoering aan het raadsbesluit over het haalbaarheidsonderzoek Afhankelijk van de uitkomsten van het BO MIRT (of de havenontwikkeling weer op de MIRT agenda komt) gaan we het MIRT onderzoek actualiseren tbv de MIRT verkenning. In 2024 is een besluit genomen over de wijze van participatie in de maritieme campus. In 2025 en de komende jaren wordt de uitvoering van dit besluit gecontinueerd. 	<p>2025</p> <p>2025 en verder</p> <p>2025</p>		<p>Het haalbaarheidsonderzoek is afgerond. Het Regionaal Ontwikkel Bedrijf is gestart met de voorbereidingen zoals het opstellen van een projectorganisatie en projectplan.</p> <p>De havenontwikkelingskansen in Altena staan sinds eind 2024 op de agenda van de Tweede Kamer via de motie Vedder. Het Rijksregiebureau Maritieme Maak Industrie heeft nu de taak om samen met gemeente Altena de haalbaarheid van een 3e haven concreet te maken. Onderzocht wordt welke meekoppelkansen er zijn zowel vanuit de Sectoragenda Maritieme Maak Industrie (SAMMI), als ook Ruimte voor de Rivier 2.0 en andere beleidsprogramma's. Ook worden vraagstukken als Natura 2000, stikstof, netcongestie en arbeidsmarkt meegenomen om zo integraal tot een financierbare businesscase voor de 3e haven te komen.</p> <p>In december 2024 is de businesscase maritieme campus opgeleverd. Dit is later dan aanvankelijk gedacht. Besluitvorming over de wijze van participatie in de maritieme campus vanaf 2026 wordt in 2025 genomen.</p>
Natuur, landschap en water				
Kernkwaliteiten van ons waardevolle landschap beschermen.	<ul style="list-style-type: none"> In het kader van het op te stellen beleid ten aanzien van groen, natuur en landschap brengen we de kwaliteiten van ons landschap in beeld en houden we gelijktijdig onze 	2025		De nulmeting, zonder ecologische duiding, van leefgebieden en soorten is uitgevoerd volgens planning en vormt een goede basis voor het groen- en natuurbeleid. De regeling kwaliteitsverbetering

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<p>'Regeling kwaliteitsverbetering van het landschap Altena' tegen het licht.</p> <ul style="list-style-type: none"> In het uitvoeringsproces voor de Gebiedsgerichte aanpak (GGA) voor het gebiedsprogramma voor het NPLG volgen we deze beschermende lijn. 	2025		<p>landschap wordt planmatig geëvalueerd met oog op praktische toepasbaarheid.</p> <ul style="list-style-type: none"> De uitvoering van de GGA verloopt volgens planning. We volgen een beschermende lijn waarbij landschap en biodiversiteit centraal staan.
Behoud en vergroten van biodiversiteit.	<ul style="list-style-type: none"> We gaan, samen met Waterschap Rivierenland, concreet aan de slag met de realisatie van ecologische verbindingzones tussen natuurgebieden. Natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen krijgen concrete invulling in ons beleid duurzaam bouwen en laten we integraal meenemen bij ruimtelijke ontwikkelingen. We geven uitvoering aan de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. 	<p>2025 en verder</p> <p>Q4 2025 doorlopend</p> <p>2025</p>		<ul style="list-style-type: none"> De voortgang stagneert door beperkte grondmobiliteit, wat de realisatie van ecologische verbindingzones (EVZ's) bemoeilijkt. We zetten in op versnelling via intensieve samenwerking, kavelruil en inzet van grondinstrumenten. Binnen het project Polder van de Toekomst doen we in de SIG-aanvraag expliciet een subsidieaanvraag voor de realisatie van EVZ's. Door uitval van collega's op ecologie en klimaatadaptatie is beperkte voortgang geboekt. Er is een vacature uitgezet voor een beleidsadviseur klimaatadaptatie om dit thema weer actief op te pakken. Als actie vanuit de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie wordt gewerkt aan duurzaam bouwbeleid. Hierin worden de gemeentelijke kaders geschetst voor klimaatadaptatie en natuurinclusiviteit bij ruimtelijke ontwikkelingen. Op basis van de uitvoeringsagenda voeren wij projecten klimaatadaptief uit. Voor een deel van deze projecten zetten wij hierbij de aangevraagde en verleende subsidies (impulsregeling en provinciale bijdrage) in. Deze

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
				subsidieaanvragen zijn 100% gehonoreerd en wachten op uitvoering van de projecten.
	Binnen de GGA voor het gebiedsprogramma voor het NPLG nemen we als doelen het behoud en het vergroten van biodiversiteit mee.	2025 en verder		De voortgang binnen het NPLG is onzeker. Sinds maart 2024 is het programma door het Rijk heroverwogen, wat heeft geleid tot vertraging in de uitvoering en een heroriëntatie op gebiedsgericht beleid. Parallel daaraan is de gemeente in 2024 gestart met de ontwikkeling van nieuw groenbeleid, waarin biodiversiteit nadrukkelijk wordt meegenomen. Ook binnen het IBK krijgt biodiversiteit structureel aandacht. In 2025 wordt dit verder uitgewerkt.
Gebiedsgerichte Aanpak groenblauw (NPLG), waaronder agrarische sector				
Beter inzicht verwerven in de vraagstukken en uitdagingen van onze agrarische sector.	<ul style="list-style-type: none"> Organiseren van keukentafelgesprekken Organiseren van casustafels vraaggestuurd vanuit de sector Vanuit het GGA-gebiedsteam wordt samen met de onafhankelijke gebiedscoördinator de uitvoeringsagenda 'Polder van de toekomst' geïmplementeerd en wordt uitvoering gegeven aan twee tot drie concrete projecten (die de kwaliteit van water lucht en bodem waar nodig verbeteren) 	<p>2025</p> <p>2025</p> <p>2025 en verder</p>		<ul style="list-style-type: none"> De onafhankelijke gebiedscoördinator houdt keukentafelgesprekken. Ook in 2025 worden casustafels georganiseerd om ondernemers op weg te helpen met ideeën. We werken met alle gebiedspartners aan de uitvoeringsagenda Polder van de Toekomst. Eind april is een subsidieaanvraag (Samenwerking Integrale gebiedsontwikkeling) ingediend.
We faciliteren de agrarische sector (onder andere ruimte voor duurzame agrarische bedrijfsontwikkeling, perspectief blijvers en stoppers, kavelruil, Altena als experimenteelgebied).	<ul style="list-style-type: none"> We halen gericht ruimtelijke belemmeringen in de eigen regelgeving weg (Omgevingsplan Altena), ook in samenwerking met andere overheden. Ervaringen uit het ondersteuningsnetwerk voor agrarische ondernemers (bestaande uit o.a. keukentafelgesprekken agrarisch adviseur, de casustafel, informatiebijeenkomsten en 	2025 en verder		<ul style="list-style-type: none"> Er wordt hard gewerkt aan het omgevingsplan, dat loopt tot 2031. Daarbij wordt een vorm van participatie met landbouwpartijen gehanteerd. Ook de kennis opgehaald uit het ondersteuningsnetwerk wordt daarbij meegenomen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	seminars) bieden hiervoor concrete aanknopingspunten. <ul style="list-style-type: none"> We verkennen de mogelijkheid om via het grondbeleid de doelen te realiseren op het gebied van duurzame agrarische bedrijfsontwikkeling. 	2025		<ul style="list-style-type: none"> Samen met de gemeentelijke rentmeester worden opties onderzocht om pachtgronden duurzamer te gebruiken en bestaande landbouwgronden mogelijk onder te brengen in een administratieve grondbank.
De belangen en kansen van Altena stevig positioneren in het gebiedsprogramma dat provincie Noord-Brabant moet indienen voor het NPLG.	<ul style="list-style-type: none"> We participeren proactief in GGA's en gebiedsprogramma NPLG en zetten Altena en de belangen van ons landelijk gebied op de kaart aan regionale overlegtafels zoals van de Regio West-Brabant, SRBT en het ruimtelijk voorstel. We blijven ons belang inbrengen bij zowel de M50 en P10. We sluiten twee wekelijks aan bij het overleg van de P10. We blijven de samenwerking met het waterschap versterken door gezamenlijk op te trekken in de gebiedsgerichte samenwerking (o.a. door de verschillende projecten die samen met de gebiedspartijen op het gebied van water, bodem, natuur, landbouw en klimaat opgestart gaan worden). 	2025 2025 2025 en verder		<ul style="list-style-type: none"> Het NPLG is in 2024 geschrapt. De opgeleverde opgavenanalyse heeft belangen op kaart gezet. Het ruimtelijk voorstel is afgerond. We werken bestuurlijk en ambtelijk samen met provincie en in regio verband (RWB en SRBT). We participeren actief in M50 en P10 verband, brengen daar belangen van Altena in en halen kennis op van andere plattelandsgemeenten Onderdeel van de gebiedsgerichte samenwerking is de actieve samenwerking met het waterschap. In januari is vanuit deze samenwerking de gedeputeerde Boelema ontvangen.
Cultuur (historie), recreatie en toerisme				
De cultuurvisie is weer toekomstbestendig	<ul style="list-style-type: none"> De uit de cultuurvisie voortkomende actieagenda wordt uitgevoerd Subsidieregelingen worden geactualiseerd 	2025 Q4		In Q2 wordt het toekomstperspectief cultuur, recreatie en toerisme 2025-2040 ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.
Het realiseren van de ambities en verzilveren van kansen uit de Erfgoedvisie Altena 2022-2027.	We voeren de acties uit de uitvoeringsagenda uit langs drie ambities: beschermen, verbinden en vieren.	2023-2027		Het toezicht op de instandhouding van monumenten zal wat meer worden aangescherpt. Hier zijn de eerste stappen voor gezet.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
				<p>Samen met team Publiek is conceptbeleid opgesteld voor de historische graven op de gemeentelijke begraafplaatsen.</p> <p>In diverse gebiedsontwikkelingen binnen Altena is er integraal samengewerkt rondom de waarden van de NHW.</p> <p>De collectie van de Oudheidkamer/ Grietje Post in Werkendam heeft een mooie plek gekregen op diverse maatschappelijke locaties in Werkendam.</p> <p>Voor de Gevangenpoort (rijksmonument) in de Vesting wordt onderzocht hoe we deze d.m.v. een herontwikkeling beleefbaar kunnen maken voor juni-inwoners.</p> <p>Met de opgeleverde QRgoed routes (zie onder) worden de verhalen uit de erfgoedvisie beleefbaar gemaakt.</p>
<p>We inventariseren en waarderen (wegen) voor het hele gemeentelijke grondgebied de cultuurhistorische waarden en vormen op basis hiervan beleidsuitgangspunten voor het vervolg.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • We stellen een digitale kwaliteitsatlas op. Deze atlas bevat een inventarisatie en waardering van landschappen, structureren, elementen en objecten. • We onderzoeken of we deze kwaliteitsatlas ook voor iedereen digitaal kunnen ontsluiten. 	<p>Q1 2025</p>		<p>De concept kwaliteitsatlas wordt nog nader uitgebreid met cultuurhistorisch waardevolle panden. Daarna zal er afstemming met de externe klankbordgroep plaatsvinden en kunnen de stukken voor besluitvorming worden aangeboden.</p>
<p>We vormen samen met de kerkeigenaren een visie op de kerkelijke gebouwen binnen de gemeente Altena.</p>	<p>We vertalen de ambities zoals in 2024 in de kerkenvisie zijn vastgesteld in een uitvoeringsagenda.</p>	<p>2025</p>		<p>De concept uitvoeringsagenda van de kerkenvisie is opgesteld. Deze zal in Q2 voor wensen en bedenkingen langs de raad gaan en worden besproken met de kerken en daarna worden vastgesteld door het college.</p>
<p>We verkrijgen inzicht in het recreatief gebruik, en de impact daarvan, in Nationaal Park de Biesbosch, de schil rondom de</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fase 1 van bestemmingsmanagement, het kwantitatieve onderzoek met inzichten in de 	<p>Q2</p>		<ul style="list-style-type: none"> • In maart zijn de eerste resultaten van de nulmeting besproken met de stuurgroep en klankbordgroep.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Biesbosch en de rest van de gemeente Altena	<p>piekmomenten wordt afgerond. De raad wordt geïnformeerd over de resultaten.</p> <ul style="list-style-type: none"> Fase 2: het kwalitatief onderzoek waarin bezoekers, inwoners en ondernemers zijn bevraagd over hun ervaringen met de Biesbosch wordt afgerond en geanalyseerd. 	Q4		<p>De verwachting is dat we de eindrapportage inclusief eerste conclusie in juni kunnen delen met de raad.</p> <ul style="list-style-type: none"> In april wordt fase 2 aanbesteed. De voorbereidingen vinden nu plaats.
Inwoners en bezoekers worden op een interactieve en digitale wijze geïnformeerd over de historische parels van Altena via QR-codes.	<ul style="list-style-type: none"> De molens in Altena worden voorzien van een QR-code met cultuurhistorische informatie en verhalen De vaarroute voor QRgoed wordt verder uitgewerkt en gerealiseerd We meten en evalueren het gebruik van de QR-codes en komen op basis daarvan met een voorstel voor het vervolg/verdere uitrol. 	<p>Q1</p> <p>Q2</p> <p>Q4</p>		<ul style="list-style-type: none"> Op 15 februari 2025 is de QRgoed molentocht geopend. Op 24 mei 2025 wordt de podcast over de Biesbosch gelanceerd. Eind december worden de QRgoed-projecten geëvalueerd.
Strategisch accommodatie- / vastgoedbeleid				
Effectief en efficiënt beheer en/of onderhoud van ons vastgoed.	<ul style="list-style-type: none"> Na de eerste fase (inventarisatie) leveren we in de eerste helft van 2025 een concreet afwegingskader, toetsing van de maatschappelijke accommodaties aan dit kader en een voorstel voor (langetermijn)investeringen in ons maatschappelijk vastgoed. Uitbreiding, verduurzaming en renovatie d'Alburcht 	<p>Q2 2024</p> <p>2023-2025</p>		<ul style="list-style-type: none"> De inventarisatie zal in juni 2025 aan de raad worden voorgelegd. De uitwerking zal daarna plaatsvinden. De aanbesteding van de aannemer heeft inmiddels plaatsgevonden. Eind Q2 zal gestart worden met de werkzaamheden.

3.2 Financieel overzicht

(bedragen in €)	2025	2026	2027	2028	2029
3. Veelzijdig Altena					
Vergoeding onderwijsleerpakket en meubilair	131 N	-	-	-	-
Hogere exploitatiekosten MFA's	94 N	-	-	-	-
Noodzakelijk onderhoud Campus Hank	93 N	-	-	-	-
Onderzoek onderwijshuisvestingprojecten IHP	50 N	50 N	50 N	50 N	50 N
Diverse mutaties < 50.000	11 N	13 N	16 N	16 N	16 N
Totaal 3. Veelzijdig Altena	379 N	63 N	66 N	66 N	66 N
Mutaties reserves programma 3					
Noodzakelijk onderhoud Campus Hank onttrekking reserve	93 V	-	-	-	-
Totaal Mutaties reserves programma 3	93 V	-	-	-	-
Eindtotaal	285 N	63 N	66 N	66 N	66 N

Toelichting op de mutaties

Vergoeding onderwijsleerpakket en meubilair

De Stichting Openbaar Onderwijs Land van Altena (SOOLvA) heeft op grond van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Altena een vergoeding aangevraagd voor de aanschaf van de eerste inrichting van het onderwijsleerpakket en meubilair voor basisschool De Almgaard en de Henri Dunantschool. Reden hiervoor is dat beide scholen bij de geplande nieuwbouw meer m² / lokalen krijgen dan zij in de huidige situatie hebben en waar in het verleden een vergoeding voor is gegeven.

Hogere exploitatiekosten MFA's

Stichting Trema beheer en exploitatie heeft de jaarrekening 2023 met een groter exploitatietekort afgesloten dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door kosten die Trema heeft gemaakt voor de overdracht van het beheer en exploitatie aan de gemeente. De gemeente vergoedt het exploitatietekort in de vorm van een subsidie. Door het hogere tekort wordt de subsidie hoger vastgesteld. Er is in de begroting geen rekening gehouden met het hogere tekort van Trema. Met de afrekening van de subsidie over 2023 is de overdracht en afwikkeling van het beheer en exploitatie definitief afgerond (Collegebesluit d.d. 11 maart 2025).

Noodzakelijk onderhoud Campus Hank

Bij de Campus in Hank is het volgende onderhoud noodzakelijk: het deels vervangen van de dakbedekking, elektronisch onderhoud en contract en storingsonderhoud. De kosten hiervoor worden geraamd op € 200.000 excl. BTW. 61% van de kosten worden doorbelast naar de scholen die in de Campus gehuisvest zijn. Dit betekent dat € 78.000 exclusief BTW voor rekening van de gemeente komt. Deze kosten kunnen gedekt worden uit de reserve onderhoud gebouwen.

Onderzoek onderwijshuisvestingprojecten IHP

Voor het kunnen opstarten van onderwijshuisvestingsprojecten als uitvoering van het IHP Onderwijs dienen businesscases opgesteld te worden, tevens voor projecten op het gebied van (maatschappelijk) vastgoed.

Programma 4. Duurzaam Altena

4.1 Doelenbomen Duurzaam Altena

	Doelstelling is behaald / Op koers om doelstelling te behalen.
	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Omgevingswet				
Toepassen van de regels en werken naar de doelen van de Omgevingswet.	<ul style="list-style-type: none"> Raad betrekken bij en laten besluiten over keuzes bij verdere opbouw van Omgevingsplan Altena. Toepassen van afspraken (december 2023) bij de programmastructuur over raadsbetrokkenheid. Raad informeren over nieuw tijdpad op basis van de gedane ombuigingen in juli 2024, eerste ervaringen en nieuwste inzichten. Raad monitorresultaten aanbieden. 	2025-2031 2025 en verder 2025 2025 en verder		<ul style="list-style-type: none"> De raad wordt vooralsnog in de raads werkgroep Omgevingswet geïnformeerd en betrokken. Er liggen nog geen te nemen besluiten voor. Deze afspraken worden in de raads werkgroep zijn de afspraken preciezer gemaakt. Deze worden nagekomen zodra een (deel)programma onder de Omgevingswet in ontwikkeling is. Deze stap volgt nog. Aan monitorresultaten wordt gewerkt.
Veense Put				
De ruimtelijke, juridische en feitelijke situatie op de Veense Put op rechtvaardige wijze in overeenstemming met elkaar brengen.	<ul style="list-style-type: none"> Met de eigenaren sluiten we anterieure overeenkomsten met het oog op de realisatie van de gewenste kwaliteitsverbetering en het mogelijk maken van permanente bewoning op de Veense Put. 	2025 en verder 2025 en verder		De planning is dat het programma Q3 2025 aan raad wordt voorgelegd voor wensen en bedenkingen. In Q4 zal B&W het programma vaststellen. Vervolgens kan het Omgevingsplan aangepast worden.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> Aansluitend wordt een wijziging van het Omgevingsplan voorbereid. 			
Arbeidsmigranten				
We gaan op zorgvuldige wijze ruimte bieden aan de ontwikkeling van huisvestingslocaties voor arbeidsmigranten.	Uitvoeren nieuw behoefteonderzoek arbeidsmigranten	2025		In 2022 is een behoefteonderzoek gedaan. Dit brengt de behoefte aan huisvesting tot 2030 in kaart. Aan de raad is toegezegd om in 2025 een nieuw onderzoek te doen om daarmee nieuwe ontwikkelingen in kaart te brengen.
Duurzaamheid				
Uitvoering Warmtevisie Altena 2021.	<ul style="list-style-type: none"> We voeren de plannen uit die we voor spoor A en B van de Warmtevisie hebben opgesteld. Dit doen we in samenwerking met onder andere de woningcorporaties. We zetten ons in om belemmeringen voor verduurzaming van de Woudrichemse vesting en monumenten weg te nemen. We doen onderzoek naar mogelijkheden voor het lokaal toepassen van alternatieve warmtebronnen zoals groen gas en aquathermie. We beginnen met de herijking van de Warmtevisie Altena (dit wordt een Warmteprogramma onder de Omgevingswet). We stellen een SMP (soortenmanagementplan) op. 	<p>Q1 2025 en verder</p> <p>Q1 2025 en verder</p> <p>Q1 2025 en verder</p> <p>Q1 2025 en verder</p> <p>2025 – 2026</p>		<ul style="list-style-type: none"> Dit is een continu proces. De woningcorporaties zijn betrokken bij de uitvoering van de Warmtevisie. Zij hebben hun eigen verduurzamingsopgave. Ten opzichte van de jaarrekening 2024 zijn geen nieuwe ontwikkelingen te melden. In januari is door ZLTO een avond georganiseerd om lokale melkveehouders te informeren en enthousiasmeren. We hebben gesproken met de provincie over belemmeringen voor mestvergisting. Met betrekking tot aquathermie verkennen we mogelijkheden voor samenwerking. Intern zijn voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een warmteprogramma. Altena neemt hiervoor deel aan het ondersteuningsaanbod van het NPLW (Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie). In januari is een startgesprek geweest met Ecoresult. Dit is het bureau dat voor Altena een SMP gaat opstellen. De activiteiten beginnen in april 2025. Zwaartepunt van de activiteiten (m.b.t. tellingen/inventarisatie soorten) ligt in 2026.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> We realiseren een meerjaren ontzorgingsprogramma dat particuliere woningeigenaren helpt bij alles rondom het verduurzamen van de woning. We stellen een subsidieregeling op o.b.v. de Lokale Aanpak Isolatie. 	<p>2025 – 2027</p> <p>2025 – 2026</p>		<ul style="list-style-type: none"> De aanbesteding voor het vinden van een marktpartij die het meerjaren ontzorgingsprogramma gaat uitvoeren is helaas niet geslaagd. In Q1 is gewerkt aan een gewijzigde opzet die weer in de markt gezet zal worden. De gemeentelijke subsidieregeling LAI is in concept gereed. Het is de bedoeling dat deze door bovengenoemde marktpartij in zijn geheel wordt uitgevoerd.
Openbare laadinfrastructuur.	<ul style="list-style-type: none"> We plaatsen openbare laadvoorzieningen. Dit op basis van de reeds gesloten concessieovereenkomst. 	Doorlopend		<ul style="list-style-type: none"> In Q1 2025 zijn ca. 35 laadpalen geplaatst.
Altena energie-eiland.	We stimuleren het plaatsen van zonnepanelen op bedrijven(terreinen) en zetten ons in om op bedrijventerrein de Rietdijk een Smart Energy Hub op te zetten (met ondersteuning vanuit de RES).	Q1 2025 en verder		Met Enexis zijn gesprekken gevoerd over de mogelijkheden voor een Smart Energy Hub. Met een provinciale subsidie is een aanjager bedrijventerreinen aangetrokken om de organisatiegraad op De Rietdijk en BIZ-businessparken Werkendam te versterken in combinatie met de verduurzaming van deze terreinen.
RES 2.0	<ul style="list-style-type: none"> We herijken de RES 1.0 naar RES 2.0 in 2025. Daarbij gebruiken we de systeemstudie Altena Energie Eiland. In samenhang met de RES 2.0 houden we het Zonnekader Altena integraal tegen het licht 	<p>Oplevering Q1 2025</p> <p>Q2 2025</p>		<ul style="list-style-type: none"> Tijdens de Altenaronde van 18 februari is de raad geïnformeerd over het RPE-WBEB. Vervolgens zijn wensen en bedenkingen opgehaald in de Altenatafel van 11 maart. Het zonnekader gaan we nog tegen het licht houden.
De openbare verlichting uitvoeren in 100% LED.	In 2025 ronden we de vervanging van conventionele verlichting door LED-verlichting af.	2025		Ten opzichte van de jaarrekening 2024 is dit niet veranderd. Omdat niet alle verlichting kan worden vervangen zal het percentage niet veel hoger worden dan de eerdergenoemde 97%.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Gebruikmaken van (alternatieve) vormen van energieopslag.	We doen onderzoek naar (alternatieve) vormen van energieopslag. Dit wordt uitgewerkt in de RES 2.0.	2025		Dit hangt samen met de Energiesysteemstudie. In het RPE-WBEB neemt energieopslag een belangrijke plaats in. Samen met de provincie wordt gewerkt aan een afwegingskader voor grote batterijen.
Wonen				
Kaders formuleren voor de volkshuisvesting van en in Altena, gericht op het aanbieden van woonruimte voor inwoners (met een zorgvraag).	<ul style="list-style-type: none"> • Vaststellen regionale Woonzorgvisie. • Vaststellen volkshuisvestingsbeleid Altena (opvolger Woonvisie) 	<p>2025</p> <p>2025</p>		<ul style="list-style-type: none"> • In de regio Baronie werkt Altena samen aan opgaven op het gebied van wonen, welzijn en zorg. De raad heeft via een RIB (13-03-2025) kennis kunnen nemen van het Afsprakenkader wonen, welzijn en zog regio Baronie. • Begin 2025 is een start gemaakt met de opvolger van de Woonvisie. In dit geactualiseerde beleidsdocument leggen we kaders vast voor de volkshuisvesting in Altena, die aansluiten bij de (in voorbereiding zijnde) Wet versterking regie Volkshuisvesting en regionale afspraken (o.a. Woondeal SRBT). • In 2024 zijn we in regionaal verband gestart met de verkenning van de mogelijkheden van beleidsinstrumenten om voorrang te geven aan eigen inwoners. We zijn gehouden om hierover afspraken te maken met regio en provincie. • in 2025 zijn we gestart met het actualiseren van de doelgroepenverordening in lijn met Omgevingswet en de (in voorbereiding zijnde) Wet versterking regie Volkshuisvesting • In 2025 wordt op verzoek van de provincie in regionaal verband de Woondeal SRBT geactualiseerd
Het woonaanbod in de 21 kernen van Altena in 2030 is duurzaam, veelzijdig, kwalitatief, authentiek en passend bij de sociale cohesie	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van het Programmaplan Wonen. • Opstellen dorpsstrategie Woudrichem. 	<p>2025-2026</p> <p>2025</p>		<ul style="list-style-type: none"> • De verschillende activiteiten van het Programma Wonen worden uitgevoerd. • In 2024 is gestart met de kernstrategie Woudrichem-Oudendijk. Via een

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
van de kernen en de levensfase van de inwoners.	<ul style="list-style-type: none"> Opstellen dorpsstrategie Sleeuwijk. Stimuleren bijzondere/innovatieve woonvormen. Realiseren van 1 of 2 projecten met flexwoningen. 	<p>2025</p> <p>2025</p> <p>2025-2026</p>		<p>beleidsinventarisatie en gesprekken is een Gebiedsagenda geformuleerd. De raad heeft wensen & bedenkingen kunnen uiten in de raadsyclus van april 2025. Met deze input en verdere participatie werken we de Gebiedsagenda uit tot een kernstrategie.</p> <ul style="list-style-type: none"> Voordat we starten met de kernstrategie Sleeuwijk evalueren we de processen van de dorpsstrategie Almkerk en de kernstrategie Woudrichem-Oudendijk. We werken toe naar een uniformer proces om te komen tot een kernstrategie. Met die kennis pakken we het proces van de kernstrategie Sleeuwijk op. We formuleren spelregels voor het gemeentelijk stimuleringsfonds innovatie bouw- en woonvormen. We verkennen de mogelijkheid van een groter flexproject in Altena.
Circulair voedselsysteem				
Voortgang boeken op de weg naar een circulair voedselsysteem	<ul style="list-style-type: none"> Het verder uitbouwen en versterken van het ondersteuningsnetwerk voor agrarische ondernemers Het faciliteren van transitielab en masterclass korte keten waarin de gemeente samen met gebiedspartijen concrete experimenten, projecten en onderzoeken uitvoert en belemmeringen wegneemt Uitvoering geven aan het project gezonde en circulaire kantine en catering in samenwerking met MidZuid Continuering van de actieve deelname aan de carbon farming pilot om de samenwerking 	<p>2025</p> <p>2025 en verder</p> <p>2025</p> <p>2025 en verder</p>		<ul style="list-style-type: none"> Een subsidieaanvraag GLB Kennis en Informatie is ingediend om de pilot van het ondersteuningsnetwerk verder uit te bouwen en door te zetten en zo een duurzame bijdrage te leveren aan de landbouw- en voedseltransitie. In 2025 zijn er vier transitielabs gepland waarbinnen verschillende thema's voor voedseltransitie aan bod komen. Aan het einde van het jaar is een nieuwe masterclass gepland (afhankelijk van de toekenning van bovengenoemde subsidie).

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	tussen bedrijven en boeren in Altena te vergroten <ul style="list-style-type: none"> • Uitwerken van de verkenning van het thema circulaire economie voor Altena 	2025		<ul style="list-style-type: none"> • Eerste tastbare interventies en aanpassingen in aanbod kantine worden zichtbaar en leiden tot andere keuzes van gebruikers. • Binnen de Regiodeal gezonde bodem wordt samen met de provincie onderzocht om carbon farming voor te zetten. • Vanuit de verkenning circulariteit wordt binnen bestaand budget en middelen gewerkt aan een beperkt aantal projecten.
Meer externe financiering voor het programma circulair voedselsysteem	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering geven aan twee projectfiches 'duurzaam bodembeheer' en 'gezonde en plantaardige voeding'; onderdeel van het subsidieproces voor de Regiodeal West-Brabant • Verkennen nieuwe kansen voor externe financiering van het programma circulair voedselsysteem in samenwerking met onze subsidieadviseur 	2025 en verder		<ul style="list-style-type: none"> • De subsidiegelden worden via de regiokassier beschikbaar gesteld aan Altena voor de uitvoering van de projecten. • Subsidie aanvragen GLB Kennis en Informatie en SIG (Samenwerking Integrale Gebiedssamenwerking) zijn ingediend.
Groeiende bewustwording bij onze inwoners over herkomst en gebruik van gezonde voeding	<ul style="list-style-type: none"> • Organiseren 5e editie van 'de Week van Ons Eten Altena' (voorheen Dutch Food Week Altena) • Uitvoering geven aan het communicatieplan van het programma circulair voedselsysteem, inclusief bewustwordingscampagne 	2025		<ul style="list-style-type: none"> • Met een balans in beperkte inzet en middelen en maximale impact is de voorbereiding voor De Week van Ons Eten gestart. • Het communicatieplan wordt uitgevoerd.

4.2 Financieel overzicht

Programma (bedragen in €)	2025	2026	2027	2028	2029
4. Duurzaam Altena					
Storting voorziening riolering	1.700 N	-	-	-	-
Matiging stijging rioolheffing	255 N	477 N	324 N	103 N	81 N
Matiging stijging rioolheffing mutatie voorziening	255 V	477 V	324 V	103 V	81 V
Extra budget Calamiteiten riolering	100 N	-	-	-	-
Extra budget Calamiteiten riolering mutatie voorziening	100 V	-	-	-	-
Indexering onderhoud plantsoenen	166 N	166 N	166 N	166 N	166 N
Extra budget onderhoud gazons	70 N	70 N	70 N	70 N	70 N
Specifieke uitkering Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie baten	1.120 V	-	-	-	-
Specifieke uitkering Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie lasten	1.120 N	-	-	-	-
Regeling Verduurzaming bedrijventerreinen baten	62 V	62 V	62 V	62 V	62 V
Regeling Verduurzaming bedrijventerreinen lasten	62 N	62 N	62 N	62 N	62 N
Diverse mutaties < 50.000	20 V	27 V	27 V	27 V	27 V
Totaal 4. Duurzaam Altena	1.916 N	209 N	209 N	209 N	209 N
Mutaties reserves programma 4					
Onttrekking algemene reserve	1.700 V	-	-	-	-
Totaal Mutaties reserves programma 4	-	-	-	-	-
Eindtotaal	216 N	209 N	209 N	209 N	209 N

Toelichting op de mutaties

Storting in voorziening riolering en onttrekking algemene reserve

Conform het raadsbesluit van 12 november 2024 over de matiging van de stijging van de rioolheffing wordt de tariefstijging van de rioolheffing voor het jaar 2025 gemaximeerd op 10%. In dat kader wordt vanuit de Algemene reserve een bedrag van € 1.700.000 toegevoegd aan de voorziening riolering (zie onder Mutaties reserves programma 4). Per saldo is deze mutatie budgettair neutraal.

Matiging stijging rioolheffing en mutatie voorziening

Conform het raadsbesluit van 12 november 2024 over de matiging van de stijging van de rioolheffing worden de financiële consequenties voor de baten uit de verwerkt. Omdat het product riolering een gesloten systeem betreft worden de lagere baten verrekend met de voorziening. Per saldo heeft dit geen invloed op het begrotingsaldo.

Extra budget Calamiteiten riolering en mutatie voorziening

Bij het vaststellen van het onderhoudsbudget is er geen rekening gehouden met indexering of de groei van het areaal, wat leidt tot de verwachting van een overschrijding. Momenteel hebben we te maken met een grote calamiteit aan de vacuümriolering. Daarnaast is sprake van een oplopend aantal fixi-meldingen dat nog opgelost moet worden. Omdat het product riolering een gesloten

systeem betreft, worden de hogere lasten verrekend met de voorziening. Per saldo is deze mutatie budgettair neutraal.

Indexering onderhoud plantsoenen

Door loon- en prijsontwikkelingen stijgen de lasten voor het onderhoud van plantsoenen. Dit geldt onder andere voor het groenbestek en het bladruimen. Tegenover deze hogere lasten staat dekking uit de stelpost loon- en prijsontwikkeling (zie ook programma 6).

Extra budget onderhoud gazons

Het huidige budget voor onderhoud van gazons wordt aangewend voor maaien van gazons en maaien lang gras in de kernen en voor besteksmonitoring. Het budget is niet toereikend om aan de lopende verplichtingen te kunnen voldoen. Het knelpunt is ontstaan als gevolg van areaal- en prijsstijgingen.

Specifieke uitkering Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 baten en lasten

Altena ontvangt van het Rijk middelen uit de specifieke uitkering Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027. Het doel van deze tijdelijke regeling is de gemeente in staat te stellen tot het versneld uitvoeren van kosteneffectieve maatregelen en voorzieningen die bijdragen aan het voorkomen of beperken van wateroverlast of het beperken van de gevolgen van droogte of overstromingen in hun werkregio. De specifieke uitkering wordt zowel aan de batenkant (ontvangst) als aan de lastenkant (uitgaven) verwerkt, waarmee sprake is van een budgettair neutrale mutatie.

Regeling Verduurzaming bedrijventerreinen baten en lasten

De regio West-Brabant heeft van de provincie Noord-Brabant een subsidie toegekend gekregen: SPUK-regeling Verduurzaming bedrijventerreinen. Overkoepelende ambitie van deze regeling is om verduurzaming op bedrijventerreinen te versnellen door de verenigingsgraad te verhogen. Gemeenten stellen voor deelnemende bedrijventerreinen een aanjager aan die werkt aan het realiseren van de doelen en periodiek de voortgang en bereikte resultaten aan de penvoerder rapporteert. Zo dient een beweging op gang te komen die leidt tot een beter georganiseerd bedrijfsleven, dat samen met stakeholders projecten initieert die het verduurzamen van lokale bedrijventerreinen versnellen. Deze subsidie is verdeeld over de regionale gemeenten, waaronder Altena. In de begroting worden de baten en lasten opgenomen, dit heeft geen invloed op het begrotingssaldo.

Programma 5. Bereikbaar Altena

5.1 Doelenbomen Bereikbaar Altena

	Doelstelling is behaald / Op koers om doelstelling te behalen.
	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Uitwerking mobiliteitsvisie <i>(projectnummering conform Mobiliteitsvisie) https://op.lcr/gt6</i>				
Uitwerking Mobiliteitsvisie.	<ul style="list-style-type: none"> Kernen en woongebieden verkeersveilig inrichten met voetganger en fietser als hoofdgebruiker (project 1) Aanpak verkeersveiligheidsknelpunten tussen modaliteiten ontwikkelen en uitvoeren (project 2) Op orde maken kwaliteit hoofdnetwerk fiets (project 9) <p><i>Deze eerste drie projecten (1, 2 en 9) worden gedekt uit jaarlijkse exploitatiebudget (€ 450.000/jaar). Zoveel als mogelijk wordt meegelift met de voorgenomen werkzaamheden in de openbare ruimte; daar waar riool- en of weg(beheer)werkzaamheden plaatsvinden wordt bezien in hoeverre maatregelen voor verkeersveiligheid, -bereikbaarheid of -leefbaarheid moeten plaatsvinden. Een en ander mede gebaseerd</i></p>	Permanent Permanent Permanent		Dit is een actie waar permanent aandacht voor is. Waar problemen / knelpunten worden aangereikt, worden deze bezien en waar mogelijk opgelost. Dit is een actie waar permanent aandacht voor is. Waar problemen/knelpunten worden aangereikt, worden deze bezien en waar mogelijk opgelost. We zijn indacht de aangenomen motie gestart met het invulling geven van de motie de fiets op 1. we hebben voorts de eerste verkenning van de mogelijke fietsroute langs de A27 afgerond en laten deze onderdeel uitmaken het onderzoek de fiets op 1.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<p><i>op informatie uit het Strategisch Plan Verkeersveiligheid en/of andere data.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitwerken Verkeersvisie Hank (project 3) <ul style="list-style-type: none"> ○ Herinrichting Kerkstraat te Hank (3.2) ○ Sluipverkeer Buitendijk Hank/Nieuwendijk (3.3 zie ook project 16)) ○ Aanleg vrijliggend fietspad Jachtsloot Hank (3.4) ○ Vrijliggend fietspad Nathalsweg te Hank (3.5) ○ Route buitenom (tunnel Kurenpolderweg Hank uitdiepen) (3.6a) ○ Nieuwe verbinding Kurenpolderweg-Nathalsweg Hank (3.6b) ○ Fietspad Kurenpolderweg (nabij recreatiepark) Hank ((3.6c) ○ Vrijliggend fietspad Kurenpolderweg (onder viaduct A27) (3.7) 	<p>Afgerond tot en met 2025</p> <p>tot en met 2025</p> <p>tot en met 2026</p> <p>tot en met 2028</p> <p>tot en met 2028</p> <p>tot en met 2028</p> <p>tot en met 2028</p>		<p>M3.3 Sluipverkeer Buitendijk: er is een maatregelenpakket opgesteld samen met de inwoners Loopt; besluitvorming in/door college heeft vertraging opgelopen.</p> <p>M3.4 Fietspad Jachtsloot: er is nog geen overeenstemming bereikt over de exacte ligging van het fietspad.</p> <p>M3.5 Fietspad Nathalsweg: (inmiddels is een principekeuze gemaakt voor het tracé). Medio 2024 heeft informatiebijeenkomst plaatsgevonden Verwerving is nog niet rond.</p> <p>M3.6a Route buitenom (Uitdiepen tunnel): voorbereidende werkzaamheden zijn in 2024 gestart. In dat kader zijn overleggen gevoerd met betrokken stakeholders. Er is sprake van een lange doorlooptijd omdat afstemming met ALSEÉn en RWS moet plaatsvinden. Zij hebben nog geen planning van de werkzaamheden aan A27.</p> <p>M3.6b Nieuwe Verbinding Kurenpolderweg – Nathalsweg: dit project hangt nauw samen met 3.6a en 3.6c en is gelijktijdig opgepakt</p> <p>M3.6c Vrijliggend fietspad Kurenpolderweg: dit project hangt nauw samen met 3.6a en 3.6b en is gelijktijdig opgepakt.</p> <p>M3.7 Fietspad Kurenpolderweg-west: dit project hangt nauw samen met 3.6a, 3.6b en 3.6c en is gelijktijdig opgepakt.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="674 252 1173 379">• Aanpak fietspad langs de Middenweg (project 4). <i>Planning afhankelijk van de voortgang van de procedures als planologische procedure, grondverwerving en dergelijke</i> <li data-bbox="674 517 1173 580">• Zorg dragen voor toekomstbestendige veren (project 5) 	<p data-bbox="1200 252 1361 347">Aanbrengen voorbelasting najaar 2025</p> <p data-bbox="1200 517 1317 549">Permanent</p>		<p data-bbox="1503 252 2031 478">Aanpak Middenweg Andel-Veen; bestemmingsplan is vastgesteld in najaar 2024. Planvorming en grondverwerving verlopen moeizaam. Door deze vertraging zijn de kosten gestegen. Daarom wordt opnieuw gekeken naar de wijze waarop de verkeersveiligheid op alternatieve wijze kan worden verbeterd .</p> <p data-bbox="1503 517 2031 922">Sinds februari 2024 is het gebruik van de <u>Bergsche Maasveren</u> niet meer gratis voor gebruikers (m.u.v. voetgangers, fietsers en landbouwverkeer). Het gebruik is sindsdien significant minder geworden (nagenoeg gehalveerd). Het Stichtingsbestuur is eind 2024 gestart met het maken van een plan om gebruikers terug te halen richting de veerverbindingen. Het 'Altena-abonnement vindt gretig aftrek: circa 700 gebruikers hebben een 100% kortings- en circa 170 gebruikers een 50% kortingsabonnement aangeschaft. Dat leverde respectievelijk 90.000 en 4.000 overtochten op.</p> <p data-bbox="1503 960 2031 1359">Voor <u>veerverbinding Kop van 't Land</u> is gewerkt aan het overdragen van de exploitatie naar Riveer. In het voorjaar van 2024 zijn de twee elektrische veerponten opgeleverd en overgedragen aan Riveer. Sindsdien wordt een groot deel van de dienstregeling met de elektrische ponten uitgevoerd. Voor de verbinding <u>Veen-Aalst</u> wordt de bijdrage vanuit het Gelders Verenfonds afgebouwd. Dat betekent dat de twee oevergemeenten Altena en Zaltbommel samen moeten opdraaien voor het tekort. Er is in 2024 nog geen nieuwe afspraak tussen de twee oevergemeenten gemaakt.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="674 624 1099 683">• Aanpak recreatief verkeer opstellen en uitvoeren (project 6) <li data-bbox="674 983 1151 1042">• Bepalen en inrichten regionale fietsnetwerk in Almkerk en Waardhuizen (project 7) <li data-bbox="674 1126 1167 1185">• Verkennen regionale fietsverbinding vanaf de Tol naar de Merwedebrug (project 8) <li data-bbox="674 1238 1160 1334">• Op orde maken hoofnetwerk fiets (project 9) <i>in samenhang met motie De fiets op 1 van 2/7/2024</i> 	<p data-bbox="1200 624 1308 647">2024-2026</p> <p data-bbox="1200 983 1285 1007">Na 2025</p> <p data-bbox="1200 1126 1308 1150">2024-2025</p> <p data-bbox="1200 1238 1308 1262">2024-2025</p>		<p data-bbox="1503 252 2024 311">Aan de noordkant over de Boven Merwede zijn twee lijnen die geëxploiteerd worden door Riveer:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="1503 320 2024 379">• Veerverbinding over de Boven-Merwede richting Woudrichem (oostkant) <li data-bbox="1503 389 2024 448">• Veerverbinding over de Boven-Merwede richting Werkendam (westkant) <p data-bbox="1503 458 2024 553">Deze verbindingen wordt sinds 2024 gevaren met een nieuw elektrisch vaartuig. Op zondag vaart de veerverbinding niet.</p> <p data-bbox="1503 627 2024 922">Onderwerp M6 Aanpak recreatiefverkeer opstellen en uitvoeren betreft onder andere het beperken van de overlast van recreatief verkeer (onder andere motorfietsen en wielrenners) op dijklinten en in de Biesbosch. Hieraan is onder andere op de Maasdijk ter hoogte van Andel geacteerd. Voorts hebben in 2024 de verdere voorbereidingen voor aanpassingswerkzaamheden aan de Bandijk plaatsgevonden.</p> <p data-bbox="1503 983 2024 1214">Project F7 Bepalen en inrichten regionale fietsnetwerk in Almkerk en Waardhuizen is (conform planning nog niet in 2024 opgepakt. Er heeft in 2024 een eerste verkenning plaatsgevonden naar de aanleg van een 'doorfietspad'/snelle fietsverbinding tussen de Tol en de Merwedebrug (F8)</p> <p data-bbox="1503 1238 1980 1262">Wordt meegenomen in uitwerking De Fiets op 1.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelen mobiliteitshubs in drie schaalniveaus (project 10) • Ontwikkelen interregionale hub De Tol (project 11). In combinatie met ontwikkeling Werkendam Noord-Oost (13) en <i>Bus Rapid Transit</i> • Verkennen, uitbouwen en monitoren openbaar vervoer binnen Altena (project 12). • Verbeteren verbinding tussen Werkendam en A27 voor gemotoriseerd verkeer (project 13). • Aanpak file knelpunt N267 (Kromme Nol) (project 14). 	<p>2024-2040</p> <p>2024-2030</p> <p>Permanent</p> <p>tot en met 2030</p> <p>tot en met 2027</p>		<p>Voor de projecten betreffende de HUBS (O10 en O11) te Hank, Nieuwendijk, De Tol alsook Kromme Nol is onderzocht op welke wijze deze aantrekkelijker kunnen worden ingericht voor de actuele en potentiële gebruikers van het openbaar vervoer / overstapvoorzieningen (carpool). Daarbij is onder andere naar veilige stallingsvoorzieningen voor elektrische fietsen, betere wachruimten, watertappunten en eventueel pakketmuren gekeken.</p> <p>Het opwaarderen van de HUB De Tol (O13) naar een interregionale hub is 'on hold' gezet gezien de (logische) koppelingen met de ontwikkeling van Bus Rapid Transport (BRT) en de ontwikkelingen van Werkendam Noordoost.</p> <p>O12 Het is ons in 2024 nog niet gelukt om daadwerkelijk extra voertuigen en chauffeurs in te zetten voor extra openbaar vervoer op de oost-westlijnen alsook in de avonduren en weekenden. We pakken daar in de eerste helft van 2025 op door.</p> <p>De visie Werkendam noord is aan de raad voorgelegd. Daarbij is door de raad uitgesproken dat de twee ontsluiting verder kan/moet worden uitgewerkt.</p> <p>Ten aanzien van A14 Verbeteren van de verbinding tussen Werkendam en de A27 voor gemotoriseerd verkeer zijn in 2024 stikstofberekeningen gemaakt die aantonen dat uitvoering van de werkzaamheden mogelijk is.</p> <p>Voorts zijn bestuurlijke afspraken gemaakt die hebben geleid tot een eerste concept-overeenkomst tussen provincie Noord-Brabant en gemeente Altena.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="674 252 1173 316">• Aangehaakt blijven bij reconstructie A27 (project 15). <li data-bbox="674 858 1173 954">• Aanpak sluipverkeer nabij kernen A27 op basis van het in 2023 uit te voeren onderzoek (project 16). <li data-bbox="674 1034 1173 1193">• Verbeteren hoofdstructuur gemotoriseerd verkeer Tol-Woudrichem-de Rietdijk (N322/N267) <i>in samenhang met amendement inzake mobiliteitsvisie aangaande verbinding Rietdijk – A27 van 22 juni 2021</i> <li data-bbox="674 1241 1173 1305">• Aanpak landbouwverkeer (in samenwerking binnen Regio West-Brabant) (18) 	<p data-bbox="1196 252 1364 276">tot en met 2031</p> <p data-bbox="1196 850 1364 874">tot en met 2026</p> <p data-bbox="1196 1026 1308 1050">2024-2025</p> <p data-bbox="1196 1233 1308 1257">Afgerond</p>		<p data-bbox="1503 252 1989 379">Aangaande project A15 Slimme Aanpak A27 daadwerkelijk realiseren, kan worden gesteld dat zowel bestuurlijk als ambtelijk overleg heeft plaatsgevonden op de vier sporen:</p> <p data-bbox="1503 387 1928 411">Spoor 1 Optimale beschikbaarheid HWN</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="1503 419 1749 443">- Project A27 / Aannemer <li data-bbox="1503 451 1989 475">- Kwaliteitssprong Openbaar Vervoer 2030 (BGU) <li data-bbox="1503 483 1890 507">- Openbaar Vervoer tijdens de ombouw <p data-bbox="1503 515 1845 539">Spoor 2 Mobiliteitsmanagement</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="1503 547 1727 571">- Bewoners & Logistiek <li data-bbox="1503 579 1659 603">- Smart Mobility <p data-bbox="1503 611 1966 635">Spoor 3 Verkeersmanagement & Monitoring</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="1503 643 1621 667">- Monitoring <p data-bbox="1503 675 1845 699">Spoor 4 Lokale inframaatregelen</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="1503 707 1912 778">- Randvoorwaardelijke mobiliteitstransitie (structureel) <p data-bbox="1503 786 1733 810">Minder hinder (tijdelijk)</p> <p data-bbox="1503 850 2033 954">Tijdens 10 bijeenkomsten met 300 inwoners/bedrijven is een maatregelenpakket opgesteld om sluipverkeer uit kwetsbare (woongebieden) te weren.</p> <p data-bbox="1503 1010 2011 1074">Er zijn eerste ambtelijke overleggen geweest inzake verdere studie N322.</p> <p data-bbox="1503 1233 1599 1257">Afgerond.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> Op orde maken kwaliteit hoofdnetwerk auto met aandacht voor slimme voertuigen (project 19) Opstellen laadstrategie auto (project 20). Opstellen laadstrategie fiets (project 21) Gedrag beïnvloeden met slimme marketing, educatie en gedragscampagnes (project 22). <p><i>De planningen zijn afhankelijk van de voortgang van de procedures als planologische procedure, grondverwerving en dergelijke</i></p>	<p>Permanent</p> <p>Afgerond Afgerond</p> <p>Permanent</p>		<p>Project A19 Op orde maken kwaliteit hoofdnetwerk auto met aandacht voor slimme voertuigen is nog niet actief opgepakt. We volgen vanaf de zijlijn de ontwikkelingen die hier spelen en haken waar nodig aan.</p> <p>Projecten G20 en G21 gaan over verduurzamen van vervoer. Enerzijds de laadstrategie voor auto's (G20) en anderzijds laadpunten voor de elektrische fiets (G21). In 2024 zijn circa 100 laadpalen geplaatst. Daarbij werden we in circa 30% van de gevallen geconfronteerd met bezwaren op de voorgestelde locaties. Overleg en soms ene juridische procedure heeft uiteindelijk geleid tot (bepekte) aanpassing van de locaties.</p> <p>Project G22 was als laatste project opgenomen in de mobiliteitsvisie. Dit project betreft de zogenaamde mensgerichte maatregelen: gedrag beïnvloeden met slimme marketing, educatie en gedragscampagnes. In 2024 is een nieuw meerjarenplan voor mensgerichte maatregelen opgesteld.</p>
Ontsluiting kern Werkendam (projectnummering conform Mobiliteitsvisie)				
<p>Ontsluiting kern Werkendam.</p>	<ul style="list-style-type: none"> We onderzoeken de opties tot verbeteren van de verbinding tussen Werkendam en de A27 voor gemotoriseerd verkeer en nemen hierin een besluit (project 13). 	<p>tot circa 2030</p>		<p>Zie bij Uitwerking Mobiliteitsvisie</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
A27 en onderliggend wegennet (projectnummering conform Mobiliteitsvisie)				
De A27 en het onderliggend wegennet.	<ul style="list-style-type: none"> Aangehaakt blijven bij reconstructie A27 (project 15). Aanpak sluipverkeer nabij kernen A27 op basis van het in 2023 uit te voeren onderzoek (project 16) 	tot en met 2031		Zie bij Uitwerking Mobiliteitsvisie
		tot en met 2026		Zie bij Uitwerking Mobiliteitsvisie
Openbaar vervoer, veer- en fietsverbindingen (projectnummering conform Mobiliteitsvisie)				
Openbaar vervoer, veer- en fietsverbindingen.	<ul style="list-style-type: none"> Aanpak mobiliteitshubs in 3 schaalniveaus (project 10). Ontwikkelen interregionale hub De Tol (project 11). In combinatie met ontwikkeling Werkendam Noord-Oost en <i>Bus Rapid Transit</i> Verkennen, uitbouwen en monitoren openbaar vervoer binnen Altena (project 12) 	tot circa 2040		Voor de projecten betreffende de HUBS (O10 en O11) te Hank, Nieuwendijk, De Tol als ook Kromme Nol wordt onderzocht op welke wijze deze aantrekkelijker kunnen worden ingericht voor de actuele en potentiële gebruikers van het openbaar vervoer / overstapvoorzieningen (carpool). Daarbij is in 2024 gekeken naar onder andere veilige stallingsvoorzieningen voor elektrische fietsen, betere wachtruimten, watertappunt en eventueel pakketmuren. Het opwaarderen van de hub De Tol naar een interregionale hub zetten we 'on hold' gezien de (logische) koppelingen met de ontwikkeling van Bus Rapid Transport (BRT) en de ontwikkelingen van Werkendam Noordoost.
		tot circa 2030		
		Permanent		
Beheer van wegen, water, groen, riool en verlichting				
Planmatig beheer en onderhoud van het watersysteem.	We komen tot besluitvorming over de overdracht van stedelijk water met het Waterschap.	2025		Er vindt op dit moment afstemming plaats met het Waterschap.
Doorontwikkeling tot een robuuste en toekomstbestendige Buitendienst.	Uitvoeren ontwikkelplan Buitendienst gericht op efficiency, kwaliteit en dienstverlening, gebaseerd op het Antearapport (2020). In de periode 2024-2026 worden stappen genomen om een robuuste en toekomstbestendige buitendienst tot stand te	2025-2026		De periode 2023-2024 was bestemd voor bedenken, voorbereiden en uitwerken. 2025-2026 zal gebruikt worden voor de verdere implementatie en borging. Van verandering naar verbetering. Het opzetten van een adequaat bedrijfsbureau, invoeren van integraal

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	<p>brenge. Tevens wordt er aandacht besteed aan het bevorderen van een professionele werkcultuur en het creëren van een plezierige werkomgeving voor medewerkers.</p>			<p>beeld- en kerngericht werken, software en systemen op orde, samenwerking met MidZuid professionaliseren, afstemming met RB intensiveren, financiën op orde, gebiedsbeheerders geïntegreerd, capaciteit afgestemd op werkpakket, etc. Kortom: van dingen doen naar de goede dingen goed doen.</p>

5.2 Financieel overzicht

Programma (bedragen in €)	2025	2026	2027	2028	2029
5. Bereikbaar Altena					
Hogere lasten Riveer noord	250 N	250 N	250 N	250 N	250 N
Lagere lasten Bergsche Maasveren	80 V	80 V	80 V	80 V	80 V
Diverse mutaties < 50.000	19 N	4 N	4 N	4 N	4 N
Totaal 5. Bereikbaar Altena	189 N	174 N	174 N	174 N	174 N
Mutaties reserves programma 5					
Geen mutaties	-	-	-	-	-
Totaal Mutaties reserves programma 5	-	-	-	-	-
Eindtotaal	189 N	174 N	174 N	174 N	174 N

Toelichting op de mutaties

Hogere lasten Riveer noord

Er is sprake van een verwachte toename van de jaarlijkse exploitatielasten van de veerverbindingen Gorinchem - Sleeuwijk - Woudrichem v.v. en Gorinchem - Werkendam - Hardinxveld-Giessendam v.v. Dit is een gevolg van een actualisatie van de (gedateerde) exploitatieramingen door Riveer. De afgelopen jaren is gebruik gemaakt van een raming uit 2021. Deze is inmiddels, mede door elektrisch varen, achterhaald.

Lagere lasten Bergsche Maasveren

Per februari 2024 zijn voor de Bergsche Masveren betaald overvaren en een abonnementenregeling voor inwoners uit Altena ingevoerd. Er is een raming van te verwachten kosten voor Altena gemaakt van jaarlijks € 300.000. In 2024 bleek voor een bedrag van € 196.000 kosten gemaakt te zijn. Uiteraard kan het aantal abonneenthouders en overvaarten variëren. Vanaf 2025 wordt uitgegaan van een kostenpost voor de Bergse Maasveren van € 220.000. De raming kan met € 80.000 omlaag.

Programma 6. Financiën

6.1 Doelenbomen Financiën

	Doelstelling is behaald / Op koers om doelstelling te behalen.
	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
HRM				
HRM-: Vergroten aantrekkelijkheid als werkgever	<ul style="list-style-type: none"> • Invulling en uitvoering geven aan employer branding campagne. • KPI's vaststellen om naamsbekendheid en zichtbaarheid te meten. • Samenwerking op het gebied van talentmanagement en leren & ontwikkelen in de regio en het mobiliteitscentrum. • Implementeren talentmanagent tool-herkennen van talenten (basisprofiel). • Vitaliteitsbeleid vaststellen en uitvoeren om invulling en richting te geven aan de vitale organisatie als onderdeel van het themaprogramma Vitaliteit. 	<p>Afgerond</p> <p>2026</p> <p>2024-2025</p> <p>2024-2025</p> <p>2024-2025</p>		<p>Om uitvoering te geven aan de vitale organisatie hebben twee werkgroepen (van de drie) een advies gegeven om invulling te geven de vitale organisatie. De vitaliteitskalender voor de eerste helft van het jaar is vastgesteld en grotendeels uitgevoerd.</p> <p>Het vitaliteitswiel, dat duurzame inzetbaarheid stimuleert, is succesvol getest en wordt in Q2 breed geïntroduceerd.</p> <p>Er is een marktonderzoek uitgevoerd naar datagedreven sturing op vitaliteit. Een plan van aanpak ligt klaar en wordt afgestemd met relevante partijen. Ook wordt conform cao-afspraken een werkdrukpeiling voorbereid.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
HRM-R: HR	<ul style="list-style-type: none"> • We zetten in op netwerken, op het delen van kennis en op een voorbeeld zijn voor anderen door innovatief en vernieuwend te zijn. • We moeten ons meer bewust zijn om zaken die wij vanzelfsprekend vinden, te verspreiden en te delen in de regio. We zijn actief met PR door de gemeente te vertegenwoordigen en te presenteren. • We participeren actief in werkgroepen in de regio geïnitieerd door gemeenten of provincie. • We onderzoeken en versterken de samenwerking met regio West-Brabant en het mobiliteitscentrum. 	2022-2026		<p>We participeren actief in het HR-adviseursnetwerk in de regio (P-web) en dragen bij aan kennisdeling via het Mobiliteitscentrum, bijvoorbeeld door informatie te delen over onze projecten zoals talentmanagement en vitaliteit.</p> <p>De eerste podcast over talentmanagement binnen de gemeente Altena, die wordt gedeeld in de regio, is gereed.</p>
HRM-T: investeren in talenten van onze medewerkers.	<ul style="list-style-type: none"> • We zetten in op het herkennen, erkennen en inzetten van talenten van medewerkers op plekken waar de talenten tot hun recht komen en kunnen groeien. Door formeel en informeel leren en ontwikkelen gaan we talenten verder laten groeien. Om de talenten vast te stellen gaan we een standaardsystematiek inzetten. • We zetten in op het gebruik van het beschikbare opleidingsbudget, gebruik van de systematiek en talenten leidend laten zijn in stappen in plaats van ervaring. 	<p>Afgerond</p> <p>2024-2025</p>		<ul style="list-style-type: none"> • In 2024 hebben we volop ingezet op het herkennen en benutten van talenten via de standaardsystematiek. Bijna de helft van onze medewerkers maakte hier gebruik van. In diverse teams zijn talenten en inkomsten op individueel en teamniveau in beeld gebracht – een lijn die we in 2025 voortzetten. • Ook in 2025 biedt de Altena Academie een breed, digitaal ontwikkelaanbod dat aansluit op de talententool. We stimuleren zowel individueel als collectief gebruik. Interne doorstroom op basis van talent krijgt steeds meer vorm. Een stagiaire onderzoekt hoe we talentmanagement beter kunnen integreren in onze werving- en selectiestrategie, met talent als leidraad voor loopbaanstappen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
HRM - Vitale gemeente: hand in hand gaan van vitaal Altena en vitale gemeente.	We zijn als gemeentelijke organisatie een voorbeeld voor de inwoners: <i>practice what you preach</i> . We gaan in co-creatie met vitale samenleving en arbodienst een meerjarenprogramma vormgeven om te komen tot een vitale gemeente.	doorlopend		We stemmen af en sluiten aan op de andere drie pijlers van het programma vitaliteit. Hierin bieden wij onze medewerkers een programma aan onder de noemer "practice what you preach". We gaan invulling geven aan het programma door niet alleen team samenleving te betrekken, maar alle teams te betrekken door te gaan werken met vitaliteitsambassadeurs. Dit krijgt in het Q3 invulling. Op dit moment zijn er al een aantal teams die invulling geven aan "voor en door collega's".
Huisvesting, dienstverlening en vastgoed				
De gemeentelijke organisatie werkt op één locatie in 2028	Besluitvorming raad over voorlopig en definitief ontwerp uitbouw locatie Almkerk. <ul style="list-style-type: none"> We werken de details uit in een definitief en technisch ontwerp. We selecteren bouwteampartners voor de bouwfase. 	Q2 definitief en technisch ontwerp gereed. Eind 2025 start bouw.		In december 2024 heeft de raad een motie aangenomen waarin het college gevraagd wordt te komen tot een aangepast efficiënt en doelmatig ontwerp, op basis van het huidige pakket van eisen. Het raadsvoorstel met dit aangepaste ontwerp is geagendeerd voor de raadsvergadering van april 2025. Na goedkeuring kan gestart worden met de uitwerking van het DO en daarna TO.
Altena in control				
Realistische begrotingsramingen: begroting en realisatie sluiten beter op elkaar aan dan in voorgaand jaar.	<ul style="list-style-type: none"> Gelet op het financieel verslechterde meerjarenperspectief, worden in 2025 ombuigingsvoorstellen uitgewerkt die ervoor moeten zorgen dat de Begroting 2026 (en/of meerjarenraming) sluitend wordt. De raad wordt hier richting Kadernota 2026 bij betrokken en geeft richting welke ombuigingen in de Begroting 2026 worden verwerkt. We verbeteren de begrotingsdiscipline verder door meer te investeren in goed budgethouderschap. In 2024 zijn alle (deel)budgethouders via de Altena-Academie 	2025		<ul style="list-style-type: none"> In het eerste en tweede kwartaal van 2025 worden de Jaarrekening 2024, de Eerste Bestuursrapportage 2025 en de Kadernota 2026. Onderdeel van de Kadernota 2026 zijn de ombuigingsvoorstellen om tot een sluitende begroting te komen. Om de begrotingsdiscipline te vergroten wordt verder geïnvesteerd in sturing en beheersing. In het eerste kwartaal van 2025 zijn opnieuw cursussen P&C-cyclus en budgethouderschap gegeven.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
HRM - Vitale gemeente: hand in hand gaan van vitaal Altena en vitale gemeente.	We zijn als gemeentelijke organisatie een voorbeeld voor de inwoners: <i>practice what you preach</i> . We gaan in co-creatie met vitale samenleving en arbodienst een meerjarenprogramma vormgeven om te komen tot een vitale gemeente.	doorlopend		We stemmen af en sluiten aan op de andere drie pijlers van het programma vitaliteit. Hierin bieden wij onze medewerkers een programma aan onder de noemer "practice what you preach". We gaan invulling geven aan het programma door niet alleen team samenleving te betrekken, maar alle teams te betrekken door te gaan werken met vitaliteitsambassadeurs. Dit krijgt in het Q3 invulling. Op dit moment zijn er al een aantal teams die invulling geven aan "voor en door collega's".
	<p>(bij)geschoold door middel van een cursus budgethouderschap. Daarnaast blijven we inzetten op het realistischer (durven) ramen en voor de investeringen de paragraaf investeringen verder door te ontwikkelen.</p> <ul style="list-style-type: none"> De informatievoorziening in de P&C-producten ontwikkelen we verder door, door meer te focussen op bestuurlijk relevante doelen / prestaties die voor de raad politiek interessant zijn. 			<ul style="list-style-type: none"> In het kader van de ombuigingen vanaf 2026 worden diverse voorstellen gedaan om nog scherper aan de wind te gaan varen.
Informatiemanagement				
Informatieveiligheid en privacy is op orde.	<ul style="list-style-type: none"> ENSIA-audits laten uitvoeren en uitkomst delen met de raad d.m.v. een RIB. ARDA modules aanbieden (voor organisatie en raadsleden) (bewustwordingsmodules om medewerkers en raadsleden op de juiste manier te leren omgaan met informatieveiligheid en privacy). Verwerkingsregister op orde. 	2025-2026		<p>De audit 2025 zijn in voorbereiding. De NIS2-richtlijn wordt geïmplementeerd in de Cyberbeveiligingswet en zal naar verwachting in het 3e kwartaal van 2025 in werking treden.</p> <p>Dit is een lopend aanbod waarbij in 2025 het monitoren van het aanbod en toepassing wordt gevolgd.</p> <p>Verwerkingsregister wordt in 2025 kwalitatief verder aangevuld.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
HRM - Vitale gemeente: hand in hand gaan van vitaal Altena en vitale gemeente.	We zijn als gemeentelijke organisatie een voorbeeld voor de inwoners: <i>practice what you preach</i> . We gaan in co-creatie met vitale samenleving en arbodienst een meerjarenprogramma vormgeven om te komen tot een vitale gemeente.	doorlopend		We stemmen af en sluiten aan op de andere drie pijlers van het programma vitaliteit. Hierin bieden wij onze medewerkers een programma aan onder de noemer "practice what you preach". We gaan invulling geven aan het programma door niet alleen team samenleving te betrekken, maar alle teams te betrekken door te gaan werken met vitaliteitsambassadeurs. Dit krijgt in het Q3 invulling. Op dit moment zijn er al een aantal teams die invulling geven aan "voor en door collega's".
Gemeentelijke belastingen				
Kostendeekkende tarieven voor gemeentelijke diensten en producten, met uitzondering van de grafrechten.	Het heffen en innen van de gemeentelijke belastingen en leges conform de beleidsuitgangspunten zoals opgenomen in de paragraaf lokale heffingen voor 2025.	2025-2026		De tarieven voor gemeentelijke diensten en producten voor het jaar 2025 zijn op basis van de in de Kadernota 2025 en Begroting 2025 opgenomen uitgangspunten vastgesteld.

6.2 Financieel overzicht

6a. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Programma (bedragen in €)	2025	2026	2027	2028	2029
6a. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien					
Bijstelling inkomsten OZB	105 V	181 V	209 V	196 V	105 V
Vrijvallen stelpost loon- en prijsontwikkeling	1.260 V	1.260 V	1.260 V	1.260 V	1.260 V
Totaal 6a. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	1.365 V	1.441 V	1.468 V	1.455 V	1.365 V
Mutaties reserves Algemene dekkingsmiddelen					
Geen mutaties	-	-	-	-	-
Totaal Mutaties reserves Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-
Eindtotaal	1.365 V	1.441 V	1.468 V	1.455 V	1.365 V

Toelichting op de mutaties

Bijstelling inkomsten OZB

Op basis van bijstellingen van SVHW wordt de raming van de OZB-opbrengst naar boven bijgesteld.

Vrijval restant stelpost loon- en prijsontwikkeling 2025

Bij de Eerste Bestuursrapportage 2025 kunnen aanmeldingen gedaan worden voor loon- en prijscompensatie van budgetten. De jaarschijf 2025 binnen de stelpost voor loon- en prijsontwikkeling valt vrij tegen deze aanmeldingen. Het per saldo niet ingezette deel kan eveneens vrijvallen.

6b. Overhead

Programma (bedragen in €)	2025	2026	2027	2028	2029
6b. Overhead					
Thuiswerkfaciliteiten	234 N	35 N	35 N	35 N	35 N
Groot onderhoud wijklocatie Werkendam	135 N	-	-	-	-
Uitbreiding formatie 0,416 fte team Informatie	68 N	68 N	68 N	68 N	68 N
Uitbreiding formatie 0,416 fte team Informatie dekking	68 V	68 V	68 V	68 V	68 V
Uitbreiding formatie 1 fte team Samenleving dekking	6 V	75 V	75 V	75 V	-
Diverse mutaties < 50.000	62 N	69 N	69 N	69 N	69 N
Totaal 6b. Overhead	425 N	29 N	29 N	29 N	104 N
Mutaties reserves Overhead					
Geen mutaties	-	-	-	-	-
Totaal Mutaties reserves Overhead	-	-	-	-	-
Eindtotaal	425 N	29 N	29 N	29 N	104 N

Toelichting op de mutaties

Thuiswerkfaciliteiten

In de begroting is geen budget opgenomen voor thuiswerkfaciliteiten. Dit extra budget is noodzakelijk om te voldoen aan de arbo-wetgeving. Tijdens de coronaperiode hebben medewerkers vaak op eigen kosten thuiswerkvoorzieningen aangeschaft. Door faciliteiten centraal en gereguleerd aan te bieden, creëren we een arbo-proof (thuis)werkomgeving. Daarnaast ondersteunt deze investering de huisvestingsdoelstellingen van de organisatie. Na 2025 is alleen voor de jaarlijks instromende medewerkers budget voor thuiswerkfaciliteiten nodig.

Groot onderhoud wijklocatie Werkendam

Conform het meerjarenonderhoudplan is een aantal grootonderhoud werkzaamheden nodig aan ons gebouw aan de Gedempte Haven 17 te Werkendam. In dit gebouw zijn een gemeentelijke wijklocatie en een praktijk voor fysiotherapie gevestigd. De benodigde werkzaamheden bestaan uit het reinigen en voegen van de gevels, herstel van metselwerk en dilatatievoegen, het vervangen en verder verduurzamen van het glas, het uitvoeren van periodiek schilderwerk en (deel-)vervanging van de automatische deuren. Deze werkzaamheden zijn niet opgenomen in het jaarlijkse bedrag dat beschikbaar is voor regulier onderhoud.

Uitbreiding formatie team Informatie 0,416 fte

Gemiddeld staan jaarlijks zo'n 20 (dienstverlenings)projecten op onze planning met meer of mindere mate van ICT-componenten in zich. Die dragen allemaal bij aan een efficiëntere en transparantere manier van werken binnen de gemeente Altena. De project portfolio manager zorgt dat de juiste projecten starten en monitort de voortgang. Deze functionaris brengt focus aan om gemeente Altena optimaal gebruik te laten maken van de ruim 70 producten, diensten en standaarden die door het landelijk Programma GGU worden opgeleverd of gedeeld. De resultaten helpen gemeente Altena de dienstverlening te verbeteren aan en voor haar inwoners. Deze functie is structureel en wordt door externe inhuur ingevuld. Door het omkatten van duurdere inhuur naar formatie wordt efficiënter met de beschikbare middelen omgegaan.

Uitbreiding formatie 1 fte team Samenleving dekking

Binnen het themaprogramma Opvang en huisvesting bijzondere doelgroepen is voor 1 fte een programmamedewerker aangesteld die uitvoering geeft aan het realiseren van de programmadoelen en het uitvoeren van de diverse inspanningen ten behoeve van de wettelijke taken. De programmamedewerker is gepositioneerd in team Samenleving. De dekking hiervan zijn de programmagelden die zijn opgenomen in het programmaplan. Deels staat dit in programma 2 en deels op programma Overhead.

6c. Vennootschapsbelasting

Programma (bedragen in €)	2025	2026	2027	2028	2029
6c. Vennootschapsbelasting					
Geen mutaties	-	-	-	-	-
Totaal 6c. Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
Mutaties reserves Vennootschapsbelasting					
Geen mutaties	-	-	-	-	-
Totaal Mutaties reserves Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
Eindtotaal	-	-	-	-	-

Op programma 6c doen zich geen mutaties voor.

Investeringsen

Voor twee onderwerpen is sprake van een nieuw investeringsbudget. Conform de geldende systematiek leidt dit in 2026 en verdere jaren tot kapitaallasten. De kapitaallasten van deze investeringen zijn vanaf 2026 in de cijfers verwerkt en lopen dus mee in de structurele doorwerking. Om in 2025 de investeringen daadwerkelijk te kunnen uitvoeren moeten deze investeringsbudgetten door de raad beschikbaar worden gesteld. Om die reden worden deze investeringen expliciet in de Eerste Bestuursrapportage 2025 benoemd.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2025
Vorbereidingskosten diverse grondexploitaties	450
Vorbereidingskosten sportpark Almkerk	200
	650

Toelichting

Vorbereidingskosten diverse grondexploitaties

De behoefte aan woningen in Altena is groot. Het betreft ook een speerpunt in het Bestuursakkoord 2022-2026. Gezien de grote urgentie willen we in deze bestuursperiode actief inzetten op versnelling van de woningbouw. Om voortvarend te werk te gaan zijn voorbereidingsgelden noodzakelijk om mogelijke locaties te onderzoeken en voor te bereiden. Er zijn diverse planprocessen die starten of nu al lopen, maar waarvoor nog geen of onvoldoende dekking is geregeld of waarvoor het onderzoek loopt voor go or no go. Voor de volgende beoogde ontwikkelingen wordt in 2025 een voorbereidingskrediet voor de verwachte voorbereidingskosten gevraagd:

- G034 Inbreidlocaties Almkerk
- G035 Bijtelskil Sleeuwijk
- G036 Ons Laant Nieuwendijk
- G037 Doeversenestraat Genderen
- G038 Langestraat Wijk en Aalburg fase 2
- Woudrichem Zuid

Het totaal benodigde voorbereidingskrediet wordt geraamd op € 450.000. De lasten worden voorlopig geactiveerd als Niet In Exploitatie Genomen Gronden (NIEGG) onder de immateriële vaste activa. Dekking zal plaatsvinden bij doorgaan van de plannen door inbreng binnen de grondexploitaties of door kostenverhaal bij derden. Mocht een plan niet haalbaar blijken, dan worden de geactiveerde kosten afgeboekt ten laste van de Algemene reserve grondexploitaties.

Vorbereidingskosten sportpark Almkerk

Voor de voorbereiding van het sportpark uit de Dorpsstrategie Almkerk wordt een voorbereidingskrediet gevraagd van € 200.000. De voorbereidingskosten voor de sportvelden zullen meegenomen worden in de toekomstige kredietaanvraag voor het sportveld worden meegenomen. De financiële verwerking van dit voorbereidingskrediet van € 200.000 vindt plaats in de Eerste Bestuursrapportage 2025 (Raadsbesluit d.d. 20 mei 2025).

Samenvattend overzicht

In de Eerste Bestuursrapportage 2025 rapporteert het college over de financiële afwijkingen van de Begroting 2025 in de periode tot mei 2025. In onderstaande tabel worden per programma de effecten op het begrotingsaldo weergegeven.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
1. Inwoner en Bestuur	88 N	127 N	120 N	120 N	120 N
2. Altena Samenredzaam	274 V	273 N	285 N	290 N	215 N
3. Veelzijdig Altena	379 N	63 N	66 N	66 N	66 N
4. Duurzaam Altena	1.916 N	209 N	209 N	209 N	209 N
5. Bereikbaar Altena	189 N	174 N	174 N	174 N	174 N
6. Financiën	940 V	1.411 V	1.439 V	1.426 V	1.261 V
Totaal mutaties baten / lasten	1.357 N	565 V	585 V	567 V	476 V
Mutaties reserves programma 1	-	-	-	-	-
Mutaties reserves programma 2	21 V	15 V	15 V	15 V	15 V
Mutaties reserves programma 3	93 V	-	-	-	-
Mutaties reserves programma 4	1.700 V	-	-	-	-
Mutaties reserves programma 5	-	-	-	-	-
Mutaties reserves programma 6	-	-	-	-	-
Totaal mutaties reserves	1.814 V	15 V	15 V	15 V	15 V
Totaal mutaties Eerste Bestuursrapportage 2025	457 V	580 V	600 V	582 V	491 V

De Eerste Bestuursrapportage 2025 heeft meerjarig een voordelig effect op het begrotingsaldo. Belangrijk hierbij te vermelden is dat de uitkomsten van de Meicirculaire 2025 nog niet beschikbaar zijn en dus niet in deze Eerste Bestuursrapportage 2025 zijn verwerkt. De meerjarige doorwerking van de mutaties naar 2025 en verder wordt betrokken bij het financieel perspectief van de Kadernota 2025.

Bijlage 1. Overzicht mutaties lasten en baten 2025 per programma

Conform de Financiële verordening stelt de raad het totaal van de lasten en het totaal van de baten per programma vast. Begrotingswijzigingen die ertoe leiden dat deze totalen hoger of lager worden moeten door de raad goedgekeurd worden, ook al zijn deze wijzigingen per saldo budgettair neutraal. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de mutaties in de baten en lasten en het effect daarvan op de begroting. Met deze tabel worden de mutaties in de baten en lasten per programma expliciet gemaakt en vormen zij zo onderdeel van de besluitvorming.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Mutaties lasten	Mutaties baten	Saldo mutaties	Begroting na Eerste Bestuurs-rapportage 2025
<u>Programma</u>					
1. Inwoner en Bestuur	11.490 N	88 N	-	88 N	11.578 N
2. Altena Samenredzaam	52.903 N	4.191 N	4.465 V	274 V	52.629 N
3. Veelzijdig Altena	13.884 N	401 N	22 V	379 N	14.263 N
4. Duurzaam Altena	6.421 N	3.217 N	1.301 V	1.916 N	8.336 N
5. Bereikbaar Altena	11.495 N	189 N	-	189 N	11.684 N
Totaal programma's	96.193 N	8.086 N	5.788 V	2.297 N	98.490 N
<u>Financiering en algemene dekkingsmiddelen</u>					
Lokale heffingen	11.382 V	-	105 V	105 V	11.487 V
Algemene uitkeringen	108.348 V	-	-	-	108.348 V
Dividend	67 V	-	-	-	67 V
Saldo Financieringsfunctie	3 V	-	-	-	3 V
Overige algemene dekkingsmiddelen	2.310 N	1.260 V	-	1.260 V	1.050 N
6a. Financiering en algemene dekkingsmiddelen	117.490 V	1.260 V	105 V	1.365 V	118.855 V
6b. Overhead	23.756 N	430 N	6 V	425 N	24.181 N
6c. Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
Geraamd totaal van baten en lasten	2.459 N	7.256 N	5.899 V	1.357 N	3.817 N
<u>Toevoeging / onttrekking aan reserves</u>					
Mutaties reserves programma 1	45 V	-	-	-	45 V
Mutaties reserves programma 2	351 V	-	21 V	21 V	372 V
Mutaties reserves programma 3	495 N	-	93 V	93 V	401 N
Mutaties reserves programma 4	501 V	-	1.700 V	1.700 V	2.201 V
Mutaties reserves programma 5	440 V	-	-	-	440 V
Totaal programma's	841 V	-	1.814 V	1.814 V	2.656 V
Mutaties reserves fin. en alg. dekkingsmiddelen	1.706 V	-	-	-	1.706 V
Mutaties reserves overhead	318 V	-	-	-	318 V
Mutaties reserves vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	2.023 V	-	-	-	2.023 V
Geraamd resultaat	405 V	7.256 N	7.713 V	457 V	862 V